

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta financí a účetnictví

Katedra finančního účetnictví a auditingu

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Výkaz zisku a ztráty z pohledu vybraných uživatelů

Autor diplomové práce: Bc. Nikolay Averin

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Jaroslava Roubíčková, CSc.

Rok obhajoby: 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma „Výkaz zisku a ztráty z pohledu vybraných uživatelů“ jsem vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v příloženém seznamu.

V Praze dne 30.05.2018

.....

Podpis

Poděkování

Velice rád bych touto cestou poděkoval vedoucí diplomové práce doc. Ing. Jaroslavě Roubíčkové, CSc. za její rady, vstřícný přístup a čas, který mi věnovala při zpracování diplomové práce. Zároveň děkuji společnosti za poskytnutí potřebných informací ke zpracování praktické části diplomové práce a vstřícný přístup.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá analýzou a zhodnocením výkazu zisku a ztráty, jeho vypovídací schopnosti, metod použitých k sestavení a jejich promítnutí do ostatních účetních výkazů. Dílčím cílem je zhodnotit metody přípravy a kontrol podkladů k sestavení finanční a manažerské výsledovky vybrané firmy, zanalyzovat možné vlivy na rozhodovací procesy v rámci podniku, upozornit na možnou optimalizaci procesů, případně se dopracovat ke konkrétním metodickým pokynům.

Teoretická část práce se zaměřuje na účetní závěrku vcelku a na její součást v podobě výkazu zisku a ztráty, analyzuje skupiny potenciálních uživatelů, zabývá se problematikou nákladů a výnosů a metodikou sestavení výkazu o výsledku hospodaření z finančního a manažerského pohledu. Praktická část se nejprve věnuje obecné charakteristice činnosti firmy a vnitřním procesům probíhajícím v rámci vedení účetnictví. Dále jsou rozebírána účtování účetních operací nákladů a výnosů, které ovlivňují vypovídací schopnost výkazu zisku a ztráty podnikatelského subjektu. Vedle toho jsou vybrány případy, na kterých je ilustrován rozdíl přístupu v přípravě a představení informací ve finanční a manažerské výsledovce. U daných transakcí je také analyzována možná chybná interpretace a uveden správný účetní výklad. Ve finální části se provádí analýza vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty z pohledu uživatelů a navržení možných postupů zlepšení.

Klíčová slova: výkaz zisku a ztráty, účetní závěrka, výsledek hospodaření, finanční účetnictví, manažerské účetnictví, metodologické rozdíly.

Abstract

The aim of this thesis is to analyze the profit and loss statement, its explanatory ability, methods used for compilation of this statement and its projection into the other financial statements. The partial aim is to evaluate the methods of preparation and control of the information to compile the financial and the managerial profit and loss statements of the selected company, analyze the possible influences on the decision-making processes within the company, to draw attention to the possible optimization of the processes, or to describe specific methodological instructions.

The theoretical part of work is focused on the financial statements and their part in the form of a profit and loss statement, analyzes groups of potential users, describes issue of costs and revenues and the methodology of compiling the statement of financial results from financial and managerial point of view. The practical part deals with the general characteristics of the company's activities, cost and revenue accounting operations, that affect the disclosure capability of the profit and loss statement. Inside this part certain cases were selected to illustrate the difference in approach of preparing the external financial statement of profit and loss and the statement of profit and loss for company management. For the given transactions, possible misinterpretation is also analyzed, and the correct accounting interpretation is presented. In the final part has been done the analysis of the reporting capability of profit and loss statement from the users' perspective.

Key words: profit and loss statement, financial statements, income statement, financial accounting, management accounting, methodological differences.

Obsah

Úvod.....	8
1 Výkaz zisku a ztráty, charakteristika a uživatelé	10
1.1 Pozice výkazu zisku a ztráty v rámci účetní závěrky	11
1.2 Účetní závěrka IFRS	16
1.3 Uživatelé účetních informací	17
1.3.1 Externí uživatelé.....	18
1.3.2 Interní uživatelé.....	19
1.4 Rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím	20
1.5 Nedostatky ve vypovídací schopnosti účetních výkazů.....	22
1.6 Výkaz zisku a ztráty.....	25
1.7 Struktura výkazu zisku a ztráty.....	26
1.7.1 Podle ČÚS.....	26
1.7.2 Podle IFRS	27
1.7.3 V manažerském účetnictví	29
1.8 Finanční deriváty	30
2 Analýza rozdílů mezi výsledkovou ve finančním a manažerském účetnictví společnosti X s.r.o.	33
2.1 Představení společnosti.....	33
2.2 Metodika práce.....	34
2.3 Organizace vedení účetnictví uvnitř společnosti	35
2.3.1 Struktura a procesní postupy	37
2.4 Členění výnosů a nákladů ve výkazech	43
2.4.1 Rozbor výnosů a nákladů	46
2.5 Analýza vypovídací schopnosti z pohledu uživatelů a návrhy na zlepšení	60
Závěr	65
Zdroje	67
Seznam tabulek	70
Seznam obrázků	70
Seznam grafů.....	70

Seznam příloh.....	70
Příloha 1: Výkaz zisku a ztráty dle ČÚS.....	71
Příloha 2: Souhrnný výkaz zisku a ztráty v manažerském účetnictví společnosti.....	72
Příloha 3: Vzor podrobného výkazu zisku a ztráty v manažerském účetnictví společnosti.....	74

Úvod

Hospodářský výsledek je jedním z nejsledovanějších ekonomických údajů každého podnikatelského subjektu. Pro mnohé uživatele je hlavním ukazatelem ekonomického zdraví firmy, který naznačuje, jakým způsobem se společnost bude do budoucna vyvíjet. Z toho je jednoduché odvodit, že výsledek hospodaření je objektem zájmu mnoha různých uživatelů, kteří často mohou jít proti sobě. Z těchto důvodů je nutné věnovat zvýšenou pozornost jeho co možná nejobjektivnějšímu měření, které by žádného z potenciálních uživatelů nezvýhodňovalo. Nalézt takovou optimální metodu měření a prezentování hospodářského výsledku není ovšem snadné.

Aktuálnost zvoleného tématu v dnešních podmínkách aktivního ekonomického rozvoje je provázána rolí výkazu zisku a ztráty a jeho hlavního ukazatele na běžnou činnost společnosti. Výsledek hospodaření ve formě zisku hraje primární roli jako jeden z prvotních účelů existence účetní jednotky. Efektivní fungování organizace je ve velké míře dáno spolehlivostí, vypovídací schopností a obsahem tohoto výkazu. Při aplikaci správných a objektivních metod sestavení výsledovky lze zjistit nejenom ziskovost podniku, ale například i jeho platební schopnost a finanční stabilitu.

Cílem předkládané diplomové práce je seznámit čtenáře s výsledkem hospodaření, způsoby jeho vykazování v podobě výkazu zisku a ztráty, s vypovídací schopností tohoto výkazu a s různými faktory v rámci podnikatelského prostředí, které ovlivňují vykazování hospodářského výsledku.

Diplomová práce se dělí do teoretické a praktické části. Teoretická část práce je zaměřena na vymezení obecného pojetí hospodářského výsledku jakožto jednoho z cílů podniku a výkazu zisku a ztráty jakožto prostředku, kterým účetní jednotka prezentuje tento výsledek veřejnosti. Spolu s tím se popisují konkrétní právní předpisy, které regulují vykazování výsledku hospodaření. Následně se věnuje pozornost analýze skupin potenciálních uživatelů a provádí se vymezení faktorů působících na výkaz zisku a ztráty. V podkapitolách teoretické části této diplomové práce je kladen větší důraz na zkoumání odlišného pohledu na vykazování hospodářského výsledku ve finančním a manažerském prostředí, jsou rozebrány různé způsoby prezentace výsledovky, problematika nákladů a výnosů a samotné měření výsledku hospodaření.

Dále je práce zaměřena na praktické řešení stanovených úloh, je proveden rozbor postupu měření hospodářského výsledku na příkladu společnosti podnikající v oboru obchodování s elektřinou a jinými energetickými komoditami, jak na fyzické, tak i na finanční bázi. Na tomto příkladu jsou vysvětleny hlavní rozdíly mezi výsledkem podle požadavku finančního a manažerského účetnictví. Je provedena analýza a zhodnocení odlišného způsobu prezentace výkazu zisku a ztráty. Jsou rozebrány jednotlivé položky tohoto výkazu, které v největší míře vytvářejí rozdíl mezi finančním a manažerským výsledkem hospodaření, je popsána jejich podstata, absolutní a poměrná velikost. V rámci praktické části je proveden rozbor nákladových a výnosových položek. Zároveň je vypracováno srovnání vývoje těchto položek ve finančním a manažerském výkazu zisku a ztráty v průběhu posledních let, kdy bylo podnikání zasaženo podstatnými změnami v odvětví. Také je zanalyzována možná chybná interpretace a uveden správný účetní výklad daných transakcí.

Na závěr této diplomové práce je provedeno shrnutí hlavního tématu, tedy výkazu zisku a ztráty. Podařilo se nastínit další úhly pohledu na tento výkaz a vypracovat analýzu vypovídací schopnosti z pohledu vybraných uživatelů. Dílčím úkolem této části práce je zhodnocení metod přípravy a kontrol podkladů k sestavení finanční a manažerské výsledovky vybrané firmy, analýza možných vlivů na rozhodovací procesy v rámci podniku, nalezení možnosti k optimalizaci přípravných a kontrolních procesů a případné dopracování ke konkrétním metodickým pokynům.

Jako stěžejní zdroje při zpracování této diplomové práce posloužily: mezinárodní standardy účetního výkaznictví, legislativní úprava účetnictví v ČR, učebnice a učební pomůcky týkající se finančního a manažerského účetnictví, vědecké články, monografie a odborná díla. Vše je uvedeno v seznamu použitých zdrojů. V textu byly použity i anglické termíny tam, kde není ustálený český ekvivalent.

1 Výkaz zisku a ztráty, charakteristika a uživatelé

Účetní zisk, popř. ztrátu lze jednoduše definovat jako celkové účetní výnosy minus celkové účetní náklady. Na výši zisku má mimo jiné zásadní vliv, jaké položky jsou zahrnuty mezi výnosy a náklady a také jakým způsobem jsou tyto položky oceněny. Tyto dva faktory nemají z pohledu ekonomické činnosti firmy vliv na zvýšení, popřípadě snížení čistého majetku podniku a jsou de facto pouze otázkou evidenční metody. Jedná se, zjednodušeně řečeno, „o pouhou statistiku“ reálné výkonnosti firmy. Způsob, jakým se tyto nástroje nastaví, však může být často rozhodující pro budoucnost firmy. Nejlépe je důležitost použité metodiky patrná v anglosaském podnikatelském prostředí. Společnosti jsou z velké části financovány prostřednictvím prodeje cenných papírů, ať už prioritních a kmenových akcií, či dluhopisů. Tyto cenné papíry jsou především u velkých korporací obchodovány na burze cenných papírů, kde k nim mají přístup i malí individuální investoři, kteří již z podstaty nemohou mít natolik podrobné informace o výkonnosti a celkové pozici podniku, jako mají např. majoritní akcionáři.¹

Investoři logicky vyžadují od společností přesné a srozumitelné informace o „zdraví“ a výnosnosti svých investic. Společnosti toužící po rozšíření svých prostředků pro podnikání by měly tyto informace zveřejňovat ve vlastním zájmu. Klíčovým vodítkem pro ohodnocení takovéto investice jsou účetní výkazy, ty však trpí hned několika „neduhy“. Především ukazují informace historické, navíc s určitým zpožděním. Předběžné výsledky bývají u veřejně obchodovaných společností zveřejněny po dvou až třech měsících po skončení účetního období, výkazy potvrzené auditorem ještě zhruba o měsíc později. Investoři tak získávají informace o tom, jak si daná firma vedla v minulosti a na základě těchto dat mohou pouze odhadovat budoucí vývoj, který je společností nastíněn ve výroční zprávě. Problém zobrazování budoucnosti je ovšem z účetního hlediska neřešitelný a není ani cílem účetních výkazů tento problém řešit, neboť pokus o zobrazení budoucnosti by byl v přímém rozporu se zásadami respektování spolehlivosti informací.²

¹ KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 2004.

² SASAL, H. Deniz. *Financial statement analysis made very easy*. 2012.

1.1 Pozice výkazu zisku a ztráty v rámci účetní závěrky

Účetní závěrka představuje finální zpracování dat zahrnutých v účetních knihách do uceleného přehledu. Jejím cílem je informovat uživatele o finanční situaci dané účetní jednotky, na jehož základě mohou hodnotit a analyzovat stávající stav finančního zdraví podniku a zároveň předpokládat jeho budoucí vývoj.³ Z tohoto hlediska se účetní závěrka jeví jako dokument veřejného zájmu, proto musí být informace v ní uvedené, úplné, správné a nezpochybnitelné, což vyžaduje věnovat sestavení účetní závěrky patřičnou pozornost.

Spolehlivosti informací v účetní závěrce je možné dosáhnout dodržením účetních zásad. Tyto účetní zásady jsou regulovány českými právními předpisy a představují soubor pravidel, které mají dodržovat české účetní jednotky při vedení účetnictví a zpracování účetních výkazů. Dominantní zásadou je zásada věrného a poctivého zobrazení (fair and true view). Zobrazení se považuje za věrné, pokud obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu zobrazenému současně v souladu s účetními metodami, a za poctivé – pokud účetní jednotka používá účetní metody způsobem, který vede k dosažení věrnosti.⁴ Dalšími účetními zásadami relevantními pro účetní závěrku jsou zejména:

- zásada nepřetržitého trvání podniku,
- bilanční kontinuita,
- zásada periodicity neboli pravidelného zjišťování výsledku hospodaření,
- aktuální princip,
- zásada konzistentnosti neboli stálosti účetních metod,
- zásada opatrnosti,
- zásada zákazu vzájemného zúčtování,
- zásada přednosti obsahu před formou,
- zásada oceňování v historických hodnotách.⁵

Účetní jednotky mají sestavovat účetní závěrku v souladu s českými právními předpisy, kde hlavním regulátorem vystupuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“). Rozsah působnosti a specifika

³ MÜLLEROVÁ, Libuše a Vladimír KRÁLÍČEK. *Auditing pro manažery, aneb, jak porozumět ověřování účetní závěrky statutárním auditorem*. 2017. s. 45.

⁴ Dle § 7, odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ STROUHAL, Jiří. *Účetní závěrka*. 2011. s.7.

účetních metod a taky obsah a uspořádání jednotlivých výkazů se pak určuje konkrétní provádějící vyhláškou Ministerstva financí, kde se stanoví pravidla pro určitý typ účetní jednotky. Pro podnikatelské účely je stěžejní vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). Zobrazení účetních operací a výklad postupů účtování popisují následně české účetní standardy pro podnikatele. Účetní jednotka, která je obchodní společností a zároveň je emitentem cenných papírů přijatých k obchodování na evropských regulovaných trzích, je ale povinna místo českých předpisů používat pro účtování a pro sestavení účetní závěrky mezinárodní účetní standardy upravené právem Evropské unie⁶ neboli IFRS, a tedy českou legislativu má povinnost používat jen pro stanovení své daňové povinnosti.

Účetní závěrku sestavují účetní jednotky vždy ke dni, ke kterému uzavírají účetní knihy. Tento den se nazývá rozvahovým dnem.⁷ Obvykle to bývá poslední den kalendářního roku, avšak není vyloučeno využití posledního dne roku hospodářského (stanovuje se podle potřeb účetní jednotky, většinou s ohledem na roční hospodářský cyklus v odvětví). Dále může být účetní závěrka sestavena ke dni zrušení bez likvidace, ke dni předcházejícímu vstupu do likvidace, ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky prohlášení konkurzu, povolení vyrovnání apod. V takovýchto případech se jedná o účetní závěrku mimořádnou.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku buď v plném rozsahu, nebo ve zkráceném rozsahu⁸. Právo volby sestavit účetní závěrku ve zkráceném rozsahu mají jen ty účetní jednotky, které nepodléhají auditu a zároveň spadají do kategorie mikro nebo malých účetních jednotek. Tady je nutné upozornit, že právní předpisy stanoví povinnost sestavovat výkaz zisku a ztráty vždy jenom v plném rozsahu pro všechny obchodní společnosti bez ohledu na jejich velikost, a to i když nemají povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem.⁹

⁶ Dle § 19a, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Dle § 19, zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Dle § 18, odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Dle § 3a, vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 18, odst. 1 a 2, zákona o účetnictví obsah účetní závěrky tvoří:

- a) rozvaha,
- b) výkaz zisků a ztráty,
- c) příloha.

Dále může obsahovat přehledy o:

- d) peněžních tocích,
- e) změnách vlastního kapitálu.

Z právního hlediska má každá účetní závěrka obsahovat určité formální záležitosti. Mezi ty patří například:

- a) jméno a příjmení, obchodní firma nebo jiný název účetní jednotky,
- b) u účetních jednotek právnických osob sídlo, nebo u účetních jednotek fyzických osob bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště,
- c) identifikační číslo, pokud ho má účetní jednotka přiděleno, a informace o zápisu do veřejného rejstříku uváděná na obchodních listinách,
- d) právní forma účetní jednotky, případně informaci o tom, že účetní jednotka je v likvidaci,
- e) předmět podnikání nebo jiné činnosti, případně účel, pro který byla zřízena,
- f) rozvahový den nebo jiný okamžik, k němuž se účetní závěrka sestavuje,
- g) okamžik sestavení účetní závěrky a podpisový záznam statutárního orgánu účetní jednotky u právnických osob, nebo podpisový záznam účetní jednotky u fyzických osob.¹⁰

Výkaz zisků a ztráty je účetní výkaz, který je povinnou částí účetní závěrky všech podnikatelských subjektů vedoucích účetnictví. Hlavním účelem existence tohoto výkazu je předání informací uživateli o tom, které náklady a výnosy se podílely na tvorbě výsledku hospodaření za běžné období. Tomuto výkazu bude větší pozornost věnována v dalších částech práce.

Rozvaha neboli bilance je účetní výkaz, v němž je zachycen stav majetku účetní jednotky k rozvahovému dni. Rozvahu můžeme rozdělit na dvě části, tzv. aktiva a pasiva. Aktiva zachycují majetek z hlediska jeho věcného složení a pasiva z hlediska zdrojů jeho krytí. Pro účely vykazání informací se v tomto výkazu majetek a závazky člení na dlouhodobé

¹⁰ Dle § 18, odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

a krátkodobé. Za dlouhodobý majetek a závazky se považují takové položky, jejichž doba použitelnosti, popřípadě sjednaná doba splatnosti při vzniku účetního případu, je delší než 1 rok, ostatní jsou považovány za krátkodobé.¹¹ V rozvaze jsou uváděny údaje nejen za běžné období, ale též za období minulé. Výkaz zisku a ztráty je propojen s položkou rozvahy, která se označuje jako výsledek hospodaření. Tato položka se v rozvaze nachází jako jediný údaj z výkazu zisku a ztráty.

Příloha k účetní závěrce je nedílnou součástí účetní závěrky, obsahuje informace, které v rozvaze a výkazu zisku a ztráty uživatel nenalezne a nemůže si je odvodit. Údaje obsažené v příloze k účetní závěrce musí být pro uživatele užitečné a významné, aby bylo možné si udělat celkový úsudek o situaci podniku a jeho budoucím vývoji, zkrátka předat věrný a poctivý obraz. V příloze jsou vysvětleny a doplněny informace obsažené v ostatních součástích závěrky. Vysvětluje se každá položka, která je významná pro hodnocení výkonnosti podniku a jeho finanční pozice.¹²

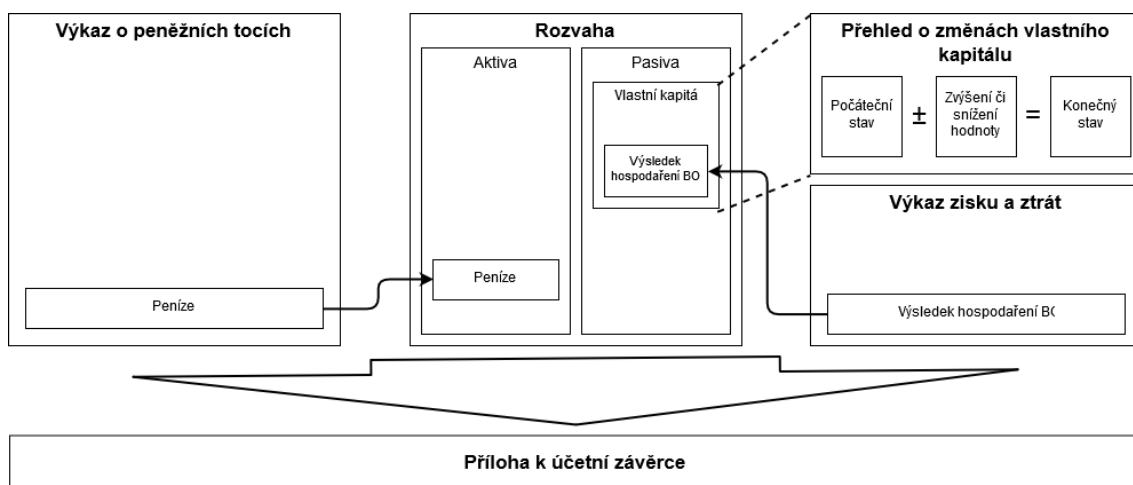
Mezi další součásti účetní závěrky auditované společnosti patří **přehled o peněžních tocích** a **přehled o změnách vlastního kapitálu**. První ukazuje přírůstky a úbytky peněžních prostředků. Pro malé účetní jednotky není povinný, přesto je velmi důležitý. Peněžní tok je pohyb peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. **Peněžními prostředky** rozumíme peníze na bankovních účtech, peníze v pokladně včetně cenin a peníze na cestě. Jako peněžní ekvivalenty se také označují termínované vklady s maximální výpovědní lhůtou 3 měsíce a likvidní cenné papíry k obchodování. Přehled o změnách vlastního kapitálu podává informace o zvýšení nebo snížení jednotlivých složek vlastního kapitálu. Tento výkaz podrobně rozebírá rozvahovou položku „Vlastní kapitál“. Měl by zde být uveden počáteční stav všech složek vlastního kapitálu, zvýšení či snížení položky a její konečný stav.¹³ Podrobnější informace o důvodech zvýšení a snížení vlastního kapitálu se uvádí v příloze. Pro lepší názornost můžeme zobrazit popsanou provázanost účetních výkazů graficky na následujícím schématu (Obrázek 1).

¹¹ Dle § 19, odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

¹² RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2017*. 2017.

¹³ RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2017*. 2017.

Obrázek 1: Provázanost účetních výkazů

Zdroj: Vlastní zpracování¹⁴

V důsledku přijetí novely zákona o účetnictví platné od 1. ledna 1993, v níž byly zavedeny nové postupy účtování a nová účtová osnova pro podnikatele, byl vydán nespočet knih především o metodice vedení účetnictví a o účtování samotném. V posledních letech, kdy nabývají informace získané z účetních výkazů stále větší význam, se autoři odborné literatury zabývají především otázkou využití účetních výkazů pro finanční analýzu a vypovídací schopnosti účetních výkazů včetně možných úskalí.¹⁴ Hlavním úkolem účetní závěrky je poskytovat jejím uživatelům informace o stavu a pohybu majetku, závazků a vlastního kapitálu, o nákladech, výnosech a výsledku hospodaření za určité období, tj. má být sestavena způsobem, aby podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky a aby její uživatelé mohli na základě těchto informací činit ekonomická rozhodnutí.¹⁵ Účetní závěrka je velmi důležitá nejen pro podnikové manažery, akcionáře a společníky, ale také pro věřitele a další externí uživatele (např. banky, státní instituce, konkurenci). Akcionáře a společníky zajímá především výnosnost akcií a podílu ve společnosti, bankám poskytuje informace o možném zabezpečení poskytovaného úvěru a celkových finančních poměrech dlužníka. Dodavatelé mohou prostřednictvím údajů zveřejňovaných v účetní závěrce sledovat schopnost dlužníka platit své závazky. Odběratelé sledují, aby se jejich dodavatel nedostal do finančních potíží, což by se mohlo odrazit na kvalitě odebíraných výrobků či včasném plnění dodávek. Pro zaměstnance je finanční situace společnosti důležitá z hlediska zachování pracovních

¹⁴ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 2015. s. 37-39.

¹⁵ Dle § 7, odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

míst a plnění mzdových ujednání. Orgány finanční správy sledují výši státních rozpočtových příjmů.¹⁶

1.2 Účetní závěrka IFRS

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví kladou své požadavky na účetní závěrku společnosti. Obecným požadavkům, které jsou kladeny na sestavení účetní závěrky, se věnuje Standard IAS 1 – Presentace účetní závěrky, který navazuje na Koncepční rámec. IAS stanovuje základní zásady a předpoklady sestavení účetních výkazů. Cílem standardu je sjednocení prezentace obecné účetní závěrky a zajištění srovnatelnosti účetních závěrek mezi podniky.

Podle novelizovaného standardu IAS 1 (platný od 1. 1. 2016) obsahuje úplná účetní závěrka:

- a) výkaz o finanční pozici ke konci období,
- b) výkaz o výsledku hospodaření a ostatním úplném výsledku hospodaření,
- c) výkaz o peněžních tocích za účetní období,
- d) výkaz o změnách vlastního kapitálu za účetní období,
- e) komentář k účetním výkazům,
- f) srovnávací informace předepsané normou.¹⁷

Mezi základními požadavky na sestavení účetní závěrky v souladu s IFRS patří:

- a) aktuální báze – účetní závěrka odráží výsledky transakcí a jiných skutečností v období, kdy k nim dochází, a nikoliv až v okamžiku, kdy jsou realizované peněžní toky s nimi spojené,
- b) předpoklad nepřetržitého trvání účetní jednotky (going concern) – účetní závěrka vychází za normálních okolností z předpokladu existence podniku v budoucnu,
- c) periodicita vykazování – účetním obdobím je rok (kalendářní nebo hospodářský),
- d) věrné a poctivé zobrazení skutečnosti – účetní závěrka by měla prezentovat poctivě finanční situaci, výkonnost, peněžní toky, jiné transakce a skutečnosti, v souladu s definicemi a kritérii uvedenými v konceptním rámci a jednotlivých standardech.¹⁸

¹⁶ KOVANICOVÁ, Dana a Pavel KOVANIC. *Poklady skryté v účetnictví*. 2001. s. 7-9.

¹⁷ IAS 1 – Presentation of Financial Statements, IAS 1.10.

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2017, s. 29-30.

Pro účely této práce by měly být definovány pojmy konsolidované a separátní účetní závěrky, detailně je stanovují standardy IAS 27 pro separátní účetní závěrku a IFRS 10 pro konsolidovanou účetní závěrku. **Konsolidovaná účetní závěrka** je účetní závěrka skupiny, v níž jsou prezentovány majetek, závazky, vlastní kapitál, výnosy, náklady a peněžní toky mateřské společnosti a jejích dceřiných společností jako součást jediného hospodářského subjektu¹⁹. Standard také stanovuje podmínky, za kterých mateřská jednotka nemusí konsolidovanou účetní závěrku sestavovat. **Separátní účetní závěrka** je účetní závěrkou mateřského podniku, investora se společnou kontrolou nebo investora s podstatným vlivem. Účetní jednotka účtuje o investicích v pořizovacích cenách nebo dle požadavků IFRS 9²⁰. Tyto pojmy budou dále rozebrány v praktické části se zaměřením na práci s daty separátní individuální účetní závěrky ve vztahu na jejich objektivnost, pravdivost a celkovou vypovídací schopnost.

1.3 Uživatelé účetních informací

Jednou ze základních myšlenek, které v současné době významně ovlivňují vedení účetnictví a následnou přípravu finálního zpracování dat zahrnutých v účetních knihách do uceleného přehledu, je poznání, že způsob zobrazení podnikatelského procesu je třeba diferencovat podle toho, kdo je uživatelem účetních informací a jaké rozhodovací, analytické a další úlohy řeší. Postupně tak dochází k tomu, že podstatným rysem účetnictví vyspělých podniků je obsahové oddělení různých uživatelských soustav a individualizace podkladů pro ně připravovaných.²¹

Efektivním kritériem členění uživatelů do jednotlivých skupin je postavení ve vztahu ke společnosti. Na základě tohoto kritéria lze uživatele rozdělit na dvě velké skupiny – interní a externí. Neznamená to však, že by šlo každého uživatele napřímo zařadit do jedné ze skupin. Někteří uživatelé mohou naplňovat definici jak externí, tak i interní skupiny uživatelů, například manažeři podniku (interní uživatelé), kteří mohou zároveň vystupovat v roli akcionářů organizace (externí uživatelé). Obecně platí, že každá skupina uživatelů sleduje svým chováním jiné cíle, a z tohoto pohledu má jiné požadavky na informační toky.

¹⁹ IFRS 10 – Consolidated Financial Statements, IFRS 10: Appendix A.

²⁰ IAS 27 – Separate Financial Statements, IAS 27.4.

²¹ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 19.

1.3.1 Externí uživatelé

Externí uživatelé účetních informací jsou uživatelé, kteří se nachází v okolí subjektu. Z tohoto důvodu mají často přístup pouze k finančním výkazům a informacím zveřejňovaným ve výroční zprávě, či účetní závěrce. Tato skupina představuje relativně široké spektrum jednotlivců, zájmových skupin, obchodních protistran, kontrolních orgánů atd. Zde jsou uvedeny ty nejdůležitější:

- a) Iniciátoři založení společnosti (vlastníci, investoři) – zájmy této skupiny uživatelů, která je často zastoupená regulativními orgány burz a kapitálových trhu nebo managementem podniku, mají v současné době významný vliv na vymezení obsahu a vypovídací schopnosti externích výkazů.
- b) Zaměstnanci podniku – především se jedná o lidi, kteří nejsou přímo zodpovědní za řízení firmy. Jejich hlavními zájmy jsou stabilita podniku, vývoj mezd, sociální zabezpečení, pracovní podmínky, materiální vybavenost, odborný růst atd.
- c) Spolupracující protistrany – dodavatelé dlouhodobých aktiv, surovin, služeb, materiálů, subjekty, které od společnosti odebírají služby, výrobky, zboží a jiní dlouhodobí partneři.
- d) Poskytovatelé finančních zdrojů – banky a další finanční instituce v postavení věřitelů.
- e) Konkurence – společnosti, které zajímají výsledky dané firmy z hlediska konkurenčního boje.
- f) Subjekty veřejné správy – zejména finanční úřady, úřady práce, statistické úřady, hygienická inspekce, celní úřady, inspekce životního prostředí, obce atd. Subjekty veřejné správy mohou být rozděleny na ty, které si mohou poskytnutí informací o výkonnosti vynutit a na ty, u kterých se subjekt může rozhodnout, zda jim informace poskytne.²²

Z výše uvedeného seznamu je zřejmé, že existuje obrovské množství uživatelů, kteří se zajímají o každou společnost. Přitom každý z externích uživatelů by se o společnosti rád dozvěděl něco trochu jiného. Nejvýznamnější důvody pro získání informací o společnosti jsou:

- a) Rozhodování o svém vztahu vůči organizaci – je zřejmě nejčastějším důvodem, kvůli kterému se externí subjekty zajímají o výkonnost podniku. Zda nakoupit či

²² FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. 2011. s. 14-15.

- prodat akcie, zda je bezpečné prodat podniku zboží na fakturu, zda je bezpečné společnosti poskytnout půjčku, či zda se mají zaměstnanci bát o pracovní místo.
- b) Vymáhání svých práv – na základě informací o výkonnosti může stát požadovat odvod daní, akcionáři rozhodnou o výplatě dividend, zaměstnanci mohou vymáhat svou mzdu.
 - c) Ovlivňování směřování a vývoje společnosti – na základě získaných informací se mohou externí uživatelé snažit ovlivnit budoucnost společnosti. Vlastníci mohou prosazovat své zájmy na jednáních vrcholových orgánů. Stát může prosadit své zájmy změnou zákonů a regulací podnikání. Zákazníci mohou dát najevo svůj nesouhlas se směřováním společnosti tím, že přestanou od společnosti odebírat produkty.
 - d) Porovnání výkonnosti společnosti, organizace s dalšími subjekty – výkony společností porovnává například statistický úřad, různí investoři, nebo nezávislé organizace sestavující různé žebříčky dle výkonnosti.²³

1.3.2 Interní uživatelé

Druhou skupinou uživatelů informací jsou **interní uživatelé**. Na rozdíl od první skupiny interní uživatelé mají rozhodovací pravomoci a jsou odpovědní za výsledky činnosti podniku. Tyto subjekty vykonávající správu a řízení organizace, respektive činností, které tato organizace provádí, tedy zejména manažeři organizace, a to na všech úrovních podnikového a vnitropodnikového řízení.²⁴

V prostředí interních uživatelů aktuálnost, správnost a kvalita informací hraje přímou roli na výkonech firmy. Pouze kvalitní a nezkreslené informace pomohou interním uživatelům směřovat podnik za plněním jak dlouhodobých, tak krátkodobých cílů. Jednou z výhod interních uživatelů je větší blízkost ke zdrojům informací, z čehož vyplývá možnost ověření správnosti a kvality použitých podkladů. Ve většině případů se na interní informace nevztahuje regulace a vymahatelnost z právního hlediska, toto umožňuje dosáhnout většího soustředění na primární účel, ke kterému slouží konkrétní report. V jeho rámci lze provést přizpůsobení struktury představovaných informací, frekvenci výkazu, jeho rozsah a vzájemně porovnat s ostatními externími a interními reporty.

²³ WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. 2009. s. 54-55.

²⁴ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. 2011. s. 16.

Výsledkem je to, že manažeři využívají získané informace jak při řízení podniku v krátkém období, tak i v dlouhodobých strategických plánech, nejen pro plánování, ale i pro organizování a kontrolu plánů a rozpočtů.

1.4 Rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím

Před detailnějším rozebráním by bylo přínosné popsat určité základní rozdíly mezi manažerským a finančním účetnictvím. Obě účetnictví vychází z podobných základů, přes to se v dnešní praxi často jedná o dva relativně samostatné systémy, se svými unikátními postupy k řešení shodných úkolů.

Jako hlavní rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím je potřeba uvést: povinnost, účel, kontakt uživatelů, struktura informací, možnost porovnání, pohled na skutečnost, frekvence výkazů, rozsah výkazů a právní vymahatelnost.²⁵

Povinnost

V České republice i ve zbytku světa je finanční účetnictví z právního hlediska povinné. Podle platných předpisů musí každá společnost sestavit účetní výkazy, které podávají věrný a poctivý obraz o stavu účetní jednotky a jsou založeny na objektivních datech. V této souvislosti se vypracování účetních výkazů často stává značně nákladným procesem. Na rozdíl od manažerského účetnictví, které je zcela dobrovolné. Je pouze na konkrétní společnosti, zda vynaloží svůj čas a prostředky na přípravu výkazů v manažerském účetnictví, jakož i rozhodnutí v jaké podobě ho provede.

Účel

Finanční účetnictví má za úkol vytvořit výkazy určené externím uživatelům, účelem manažerského účetnictví je poskytnout informace na interní úrovni, nutné k efektivnímu řízení společnosti.

Blízkost k uživatelům

Zatímco uživatelé informací finančního účetnictví spolu často nepřicházejí do kontaktu, uživatelé informací manažerského účetnictví jsou spolupracovníci a často mají možnost osobního kontaktu, kde si případně mohou dovysvětlit určité nejasnosti.

²⁵ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. 2011. s. 27-29.

Struktura informací

Ve finančním účetnictví jsou informace poskytovány podle jednoduché rovnice: Aktiva = Závazky + Vlastní kapitál²⁶. V manažerském účetnictví existují různé subsystemy: nákladové účetnictví, odpovědnostní účetnictví, manažerské účetnictví v užším slova smyslu, z nichž každý má vlastní cíle.

Možnost porovnání

Výkazy ve finančním účetnictví se musí řídit zákony a účetními standardy, podle kterých mají mít externí uživatelé možnost porovnávat výkazy v čase a mezi různými podniky. Na rozdíl od toho informace v manažerském účetnictví se mohou lišit podnik od podniku, neboť u nich dochází ke srovnání pouze v rámci jednoho podniku.

Pohled na skutečnost

Finanční účetnictví se často zabývá historií, zobrazením skutečně dosažených výsledků a základními tendencemi vývoje podniku. Naopak manažerské účetnictví se zabývá porovnáním naplánovaných hodnot se skutečností (tj. pohledem na současnost) a odhadem budoucnosti.²⁷

Frekvence výkazů

Zatímco zveřejňování výkazů ve finančním účetnictví je stanoveno zákonem a výkazy jsou zveřejňovány spíše po delších časových úsecích (většinou kalendářní rok, pololetí nebo čtvrtletí), tak informace v manažerském účetnictví jsou poskytovány v kratších intervalech (čtvrtletí, měsíc, týden, den atd.).

Rozsah výkazů

Výkazy finančního účetnictví vždy udávají informace za celou účetní jednotku, na rozdíl od toho informace v manažerském účetnictví se často týkají pouze jednotlivých oddělení v podniku. Nutno říci, že také ve finančním účetnictví lze pomocí analytického členění informací zjistit údaje pouze za určitou část podniku, ale výkazy v celku se vždy udávají za celý podnik.²⁷

²⁶ WARREN, Carl S., James M. REEVE a Philip E. FESS. *Financial & managerial accounting*. 1997.

²⁷ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 40.

Právní vymahatelnost

Proti zavádějícím informacím ve finančním účetnictví se lze bránit soudně, neboť finanční účetnictví je upraveno právem. Manažerské účetnictví se však řádnými zákony řídit nemusí, tudíž ho nelze právně vymáhat.

Skrz pohled na všechny rozdíly lze odvodit, že hlavním cílem a důvodem, který spojuje manažerské a finanční účetnictví je existence podnikatelského subjektu a dosažení ekonomického prospěchu – zisku. Zisk neboli **hospodářský výsledek** je rozdíl mezi výnosy a náklady, tedy rozdíl mezi aktivy, které podnik získá díky své činnosti a prostředky, které za účelem jejich získání do podnikání vložil. Ekonomické teorie rozlišují různé druhy zisku, které se liší především šíří zahrnutých položek. V této souvislosti se často objevuje pojem manažerské účetnictví, který porovnává „výhodnost“ určité ekonomické aktivity ve srovnání s jinými alternativami. Předmětem zájmu finančního účetnictví a obecného účetního zobrazení je, jak už název napovídá, tzv. účetní zisk. Jedná se o celkový příjem snížený o explicitní, tedy reálné, skutečně vynaložené náklady. Otázka, jak tyto příjmy a především náklady ohodnotit, je otázka otevřená a je stále předmětem diskuzí účetních expertů jak ve finančním, tak v manažerském účetnictví.²⁸

1.5 Nedostatky ve vypovídací schopnosti účetních výkazů

Z rozdílů popsaných v předchozí části lze odvodit jednotlivé výhody a nedostatky výkazů v rámci každého z pohledů na účetnictví. Nejlépe se to dá znázornit a porovnat pomocí krátké analýzy silných a slabých stránek. Pro účely této analýzy jsou rozděleny vlastnosti každé skupiny výkazů do třech kategorií. Mezi „*silné stránky*“ jsou řazeny vlastnosti, které nesou pozitivní hodnotu pro konkrétní skupinu výkazů, svou existencí posilují vypovídací schopnost, přispívají k názornosti a porovnatelnosti, nebo odstraňují riziko metodologicky nesprávného zobrazení účetních informací. Mezi „*slabé stránky*“ jsou uvedeny vlastnosti, které naopak zhoršují vypovídací schopnost neboli nejsou obvykle zohledněny při sestavení těchto výkazů, čímž negativně přispívají jejich užitkové hodnotě. Nakonec jsou do skupiny „*Ostatní*“ zařazeny vlastnosti, které mohou být zohledněny při sestavení účetních výkazů, ale svou existencí také plně nepokrývají pravděpodobnost

²⁸ WARREN, Carl S., James M. REEVE a Philip E. FESS. *Financial & managerial accounting*. 1997.

nesprávného zachycení ekonomických skutečností ze života účetní jednotky. (Tabulka 1: Srovnání silných a slabých stran účetních výkazů)

Tabulka 1: Srovnání silných a slabých stran účetních výkazů

Finanční účetnictví		Manažerské účetnictví
Výkazy podle <i>ČÚS</i>	Výkazy podle <i>IFRS</i>	Manažerské výkazy
Silné stránky		
+ srovnatelnost mezi podniky + časová kontinuita + externí uznatelnost	+ srovnatelnost mezi podniky + časová kontinuita + externí uznatelnost + mezinárodní uznatelnost + formát výkazů + granularita dat	+ časová kontinuita + sezónní a konjunkturální výkyvy + formát výkazů + granularita dat + reálná/objektivní hodnota + pružná reakce na změny v ekonomickém prostředí a legislativě
Slabé stránky		
- vliv nepeněžních faktorů - změny v ekonomickém prostředí - změny v legislativě - sezónní a konjunkturální výkyvy - inflace - formát výkazů - granularita dat - historická cena - regulace (právní)	- vliv nepeněžních faktorů - změny v ekonomickém prostředí - změny v legislativě - sezónní a konjunkturální výkyvy	- vliv nepeněžních faktorů - inflace - srovnatelnost mezi podniky - externí uznatelnost
Ostatní		
* chybějící údaje	* chybějící údaje * historická cena * reálná hodnota * inflace * regulace (standardy)	* chybějící údaje

Zdroj: Vlastní zpracování

Z této porovnávací analýzy je vidět, že mezi největší nedostatky ve vypovídací schopnosti finančních výkazů se řadí např. sezónní a konjunkturální výkyvy během roku, v jejichž důsledku rozvahové položky mohou nevykazovat průměrné celoroční podmínky, anebo

výsledkové účty v kratších obdobích nemohou být dostatečně porovnatelné mezi sebou. Na rozdíl od finančního účetnictví existuje v případě manažerských výkazů možnost zohledňovat tyto nežádoucí jevy. Jako příklad lze uvést finanční produkty v energetickém sektoru, kde pomocí úpravy cenových křivek o předem vypočtenou statistickou hodnotu lze zajistit větší přesnost přecenění otevřených pozic firmy.

Typicky mezi silné stránky finančních výkazů, které posilují jejich přínosnost, patří zařazení časové kontinuity, nebo jejich srovnatelnost v rámci jednoho podniku či více účetních jednotek uvnitř jednoho odvětví. Časová kontinuita přispívá zároveň i v manažerském výkaznictví. Stejně tvrzení platí také pro výhodu externí (mezinárodní) uznatelnosti v případě finančních výkazů.

Na předchozí dva body silných stránek finančních výkazů, externí srovnatelnost a mezinárodní uznatelnost, se váží také slabé stránky. Jedná se o zvýšenou citlivost na změny v ekonomickém prostředí nebo v legislativě, na které se z důvodu velké regulatorní provázanosti není schopen žádný z výkazu rychle přizpůsobit. Manažerské účetnictví v tomto bodě nemá žádná omezení, a využívá uvedenou flexibilitu jako velkou výhodu. Nejhuře na tom v tomto směru jsou výkazy podle ČÚS, u kterých je pevně stanovena struktura a granularita zobrazených dat.

Mezi slabé body ovlivňující vypovídací schopnost všech výkazů patří vlivy nepeněžních faktorů, které se neprojevují v účetnictví přímo, ale je třeba na ně brát ohled při posuzování výsledků. Aktuálně žádný z výkazů nemá systematicky nadefinováno zacházení s těmito faktory.

Dalším důležitým bodem v rozdílech je použití různých oceňovacích metod, nejvíce konzervativní postup má ČÚS, kde je ve většině případů použita historická cena. Lépe na tom jsou mezinárodní standardy, kde je povinné testování na snížení reálné hodnoty pod historickou cenu. V manažerském účetnictví není vyloučeno použití historických cen, ale jenom za předpokladu, pokud odpovídají reálnému ocenění aktiv. Zřejmě i ve finančním účetnictví existují výjimky, u kterých se dá v plné míře použít reálnou hodnotu, např. u finančních aktiv určených k obchodování na finančních trzích. Avšak i tam je manažerské účetnictví o krok napřed tím, že umožňuje použití nejenom burzovních cen, ale také cen z jiných neregulovaných trhu, které společnost uzná za vhodné.

1.6 Výkaz zisku a ztráty

Jak již bylo zmíněno v části 1.1, výkaz zisku a ztráty podává informaci o finanční výkonnosti podniku, zobrazuje výsledky, jakých účetní jednotka dosáhla v rámci své podnikatelské činnosti. Jedná se o takzvaný výsledek hospodaření, který je dán rozdílem výnosů a nákladů. V tomto výkazu výnosy vedou ke zvýšení ekonomického prospěchu, když náklady ekonomický prospěch snižují. V této souvislosti termín „výsledovka“, který bude použit pro účely této podkapitoly, myslí širší obecné pojetí tohoto výkazu, ačkoliv v pozdějším výkladu bude obsah tohoto pojmu zúžen.

Výsledovka představuje především dynamický výkaz, který po skončení účetního období začíná „znova od nuly“. Výkaz tedy nezobrazuje stav nakumulovaných výsledků za celou dobu existence podniku, tak jako je tomu u statických výkazů. V nejširším pojetí se jedná o zobrazení operací, které ovlivnily změnu tržní kapitalizace firmy. Výsledek hospodaření má z tohoto důvodu velký informační význam jak pro investory, tak i pro současné či potenciální věřitele. Slouží jako vodítko pro mnoho skupin uživatelů s různými zájmy. Na příkladu investorů do cenných papírů je jasně patrná touha po srovnatelnosti výkazů nejen v čase, ale také napříč různými subjekty. Vedle těchto požadavků je nutné upozornit také na zájmy státu, který kontroluje plnění daňové povinnosti subjektů vyplývajících z každoročního spočítaného výsledku hospodaření. Z toho důvodu je nutné přesné vymezení obsahu výsledovky, jenž bude jednotné pro všechny subjekty v dané oblasti zájmu, avšak zároveň nebude svými nařízeními nutit podniky zkreslovat věrný a poctivý obraz zobrazovaných skutečností. Nalezení optimálního stavu v tomto směru je dlouhodobým cílem mnoha profesních či veřejných organizací a toto optimum je vzhledem ke stále vyššímu stupni integrace a globalizace trhu kapitálu nutné neustále analyzovat a aktualizovat.²⁹

Vedle toho existuje alternativní pohled na zisk – pohled investorský. Každý investor, který vkládá své finanční prostředky, úsilí a čas do podnikání za tuto činnost samozřejmě požaduje určitou kompenzaci v podobě navýšení bohatství. Toto navýšení však není primárně reprezentováno výší zisku, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale často i zvýšením tržní hodnoty firmy. Jedná se o reálnou hodnotu podílu daného investora na vlastním kapitálu společnosti, v němž je účetní zisk zásadní, nikoliv však jedinou

²⁹ DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2017. s. 22-23.

položkou. Hodnotu takového kapitálu je v mnoha případech složité zjistit, nejlepší představu si o ní mohou vytvořit investoři do akcií obchodovaných na finančních trzích, například burzách, kde je cena podílu na kapitálu společnosti spolehlivě zjistitelná, byť z krátkodobého hlediska nepřilíši objektivní. To, jaká bude požadovaná výnosnost takto investovaných prostředků, záleží na mnoha faktorech, které jsou dány do značné míry osobními preferencemi investorů. Obvykle se jedná o nalezení vhodného kompromisu mezi výnosem (vyjádřeným buď účetním ziskem, nebo tokem peněžních prostředků), podstoupeným rizikem a časovým odstupem mezi vložением kapitálu a zpětným získáním zhodnocených prostředků.

1.7 Struktura výkazu zisku a ztráty

1.7.1 Podle ČÚS

Výkaz zisku a ztráty slouží ke zjištění výsledku hospodaření účetní jednotky. Z pohledu českých účetních standardů porovnává všechny výnosy účetní jednotky s náklady a výsledkem tohoto porovnání je účetní výsledek hospodaření. V souladu s předpisy výkaz zisku a ztráty se vztahuje k určitému časovému intervalu a sestavuje se jako víceúrovňový, čímž umožňuje zobrazit postupnou tvorbu hospodářského výsledku. Za jednotlivými částmi výkazu zisku a ztráty se uvádějí dílčí mezisoučty, které mají následující řazení:

- a) provozní výsledek hospodaření,
- b) finanční výsledek hospodaření,
- c) výsledek hospodaření před zdaněním (je dán součtem provozního a finančního VH),
- d) daň z příjmů a výsledek hospodaření po zdanění,
- e) výsledek hospodaření za běžné účetní období (kumulovaný výsledek hospodaření po zdanění a převod podílu na výsledku hospodaření společníkům).³⁰

Podle způsobu členění nákladů může být výkaz zisků a ztrát sestaven:

- a) **v druhovém členění** – zajištění věcné shody nákladů s výnosy (jaké druhy nákladů byly vynaloženy bez ohledu, na co byly vynaloženy),
- b) **v účelovém členění** – sledování příčiny vzniku nákladů (na jaký účel byly vynaloženy).³⁰

³⁰ Dle přílohy č. 2 a 3 vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Příklad podrobného členění výkazu zisku a ztráty v plném rozsahu z hlediska druhového členění je obsažen v příloze 1 této práce.

1.7.2 Podle IFRS

V kontextu mezinárodních účetních standardů zní oficiální název tohoto výkazu: výkaz o výsledku a ostatním úplném výsledku. Základními prvky výsledovky jsou náklady a výnosy stejně jako v české verzi. Taktéž jako u rozvahy v rámci IFRS není předepsán konkrétní formát výsledovky, ale je definován minimální obsah. Hlavním bodem, který připomíná mezinárodní standardy je skutečnost, že do výkazu se zahrnují všechny náklady a výnosy, které jsou uznané v daném účetním období. Tyto základní prvky výsledovky nesou podle koncepčního rámce mezinárodních účetních standardů následující význam:

Výnosy jsou definovány jako zvýšení ekonomického prospěchu, který se projevuje zvýšením aktiv nebo snížením závazků v průběhu účetního období jiným způsobem než vkladem vlastníků.³¹

Náklady představují snížení ekonomického prospěchu, který se projevuje snížením aktiv nebo snížením závazků v průběhu účetního období jiným způsobem než vkladem vlastníků. K uznání a vykázání závazků dochází v případě, kdy je možné snížení ekonomického prospěchu spolehlivě vyjádřit.³¹

Dalším pojmem, s kterým se lze často setkat v mezinárodních účetních standardech je **úplný výsledek hospodaření**, který zahrnuje změny ve vlastním kapitálu odehrávající se v průběhu účetního období, které vyplývají z jiných událostí, než jsou transakce vlastníků v rámci své pravomoci.

Modelový výkaz podle standardů musí obsahovat minimálně:

- a) celkový zisk nebo ztrátu,
- b) celkový součet ostatního úplného výsledku hospodaření,
- c) úplný výsledek hospodaření za období,
- d) rozdělení zisku nebo ztráty a úplného výsledku za období mezi nekontrolními podíly a vlastníky mateřského podniku.³²

³¹ Conceptual Framework for Financial Reporting 2018, Framework 4.4(a-b).

³² IAS 1 – Presentation of Financial Statements, IAS 1.81a.

Informace o úplném výsledku hospodaření mohou být prezentovány buď jako jeden výkaz zahrnující úplný výsledek hospodaření, nebo jako dva výkazy obsahující výsledovku a výkaz o úplném výsledku hospodaření. V obou případech bude se skládat ze dvou hlavních částí:

- a) náklady a výnosy ovlivňující výši zisku a ztráty společnosti,
- b) ostatní úplné výsledky hospodaření, které nejsou vyvolány transakcemi s vlastníky.³³

První část nákladů a výnosů ovlivňujících výši zisku a ztráty společnosti by měla obsahovat:

- a) výnosy,
- b) podíl na zisku nebo ztrátě z rozpouštění odepisovaných finančních aktiv,
- c) finanční náklady,
- d) podíl na zisku nebo ztrátě přidružených podniků a společných podniků zachycených ekvivalenční metodou,
- e) podíl na zisku nebo ztrátě spojený s reklasifikací finančních aktiv,
- f) daňové náklady,
- g) úplný výsledek celkem.³⁴

Druhá část, ostatní úplný výsledek hospodaření, by měla obsahovat:

- h) změny ve fondu z přecenění dle IAS 16 a IAS 38,
- i) přecenění definovaných plánů penzijních požitků dle IAS 19,
- j) zisk a ztrátu z kursových rozdílů dle IAS 21,
- k) dopady přecenění finančních aktiv ze zajišťovacích nástrojů při zajištění peněžních toků dle IFRS 9
- l) a ostatní výnosy a náklady podobné povahy.³⁴

Nutno říci, že koncepční rámec mezinárodních standardů také definuje okamžik, ve kterém se výnosy nebo náklady stávají uznatelné a mohou být zahrnutý do výkazu o zisku a ztrátě. Pro výnosy je touto podmínkou zvýšení budoucích ekonomických zisků souvisejících se zvýšením aktiva nebo snížením závazku, které lze spolehlivě ocenit. To znamená, že uznávání výnosů nastává současně s uznáním zvýšení aktiv nebo snížením

³³ DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2017. s. 321.

³⁴ IAS 1 - Presentation of Financial Statements, IAS 1.82.

závazků (například čistým nárůstem aktiv vyplývajícím z prodeje zboží nebo služeb). Pro náklady je podmínkou snížení budoucích ekonomických přínosů souvisejících s poklesem aktiva nebo zvýšením závazku, které lze spolehlivě ocenit. To znamená, že zaúčtování výdajů nastává současně s uznáním zvýšení závazků nebo snížením aktiv (např. nárůst závazků vůči zaměstnanci nebo odpisů vybavení).³⁵

1.7.3 V manažerském účetnictví

Jak už bylo řečeno, pro řízení společnosti je potřeba detailnějších informací, než jsou informace, které manažerům poskytuje finanční účetnictví, proto se vedení podniků rozhoduje na základě údajů manažerského účetnictví. Manažerské účetnictví poskytuje informace, které umožňují manažerům ovlivňovat ekonomický vývoj podniku, jeho výkonnost a finanční pozici. Cílem manažerského účetnictví je analýza účetních informací za účelem podniknutí rozhodnutí vedoucích k zajištění stanovených cílů.

Požadavky externích uživatelů finančního účetnictví a požadavky pro potřeby managementu, které využívají manažerského účetnictví, se zajišťují 2 soustavami účetních informací:

- a) jednookruhová účetní soustava (finanční účetnictví je součástí účetnictví manažerského – provádí se díky analytické evidenci),
- b) dvouokruhová účetní soustava (relativně oddělené okruhy finančního i manažerského účetnictví, které jsou propojeny pouze spojovacími účty).

Každá společnost, která vede manažerské účetnictví, si sestavuje rozpočtovou rozvahu, výsledovku a výkaz cash flow. Tyto výkazy manažerského účetnictví většinou nejsou založeny na zobrazení minulosti, ale spíše se snaží zhodnotit hospodaření společnosti a prognózovat její budoucí vývoj. Zaměřují se tedy na zobrazení budoucnosti. Rozpočtové výkazy zjišťují efektivnost činností podniku a podávají manažerům informace, na jejichž základě je možné odhalit a odstranit chyby v podnikových procesech.³⁶

³⁵ Conceptual Framework for Financial Reporting 2018, Framework 4.47-49.

³⁶ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. 2007. s. 22.

Nejrozsáhlejším zdrojem informací o výkonnosti podniku je manažerská výsledovka.³⁷ Staví proti sobě náklady a výnosy stejně jako v účetnictví finančním, rozdíl je v tom, že manažerské účetnictví pracuje s ekonomickými náklady, které zahrnují kromě účetních nákladů také náklady oportunitní. Oportunitními náklady se rozumí ušlý výnos, pokud nejsou zdroje využity na nejlepší ušlou alternativu. Obecně se v rámci manažerské výsledovky upřednostňuje podrobnější členění nákladů než jenom úrovní druhového nebo účelového členění. Toto členění nákladů má pro manažery lepší vypovídací schopnost a lépe koresponduje s kalkulacemi.³⁸

Vedle rozpočtové výsledovky je rozpočet peněžních toků, který se sestavuje na jejím základě a počítá se nepřímou metodou. Rozpočet peněžních toků by měl manažerům říci, zda podnik bude schopen v následujícím období financovat všechny své aktivity. Rozpočet peněžních toků se rozděluje na provozní, investiční a finanční činnost stejně jako přehled o peněžních tocích.³⁹

Konkrétní připomínky a metodologické návrhy na zlepšení vypovídací schopnosti popsaných výkazů budou rozebrány na závěr této práce po zanalyzování dat a informací z druhé části.

1.8 Finanční deriváty

V souvislosti s tím, že následující část práce se blíže dotkne výkazů společnosti, pro kterou je hlavním zdrojem příjmů obchodování s energetickými finančními deriváty, bude tento pojem definován podrobněji.

Finanční deriváty se obecně označují jako finanční instrumenty splňující určité vlastnosti. Mezinárodní účetní standardy za finanční derivát označují nástroj:

- a) jehož hodnota se mění v závislosti na změně ceny komodity, kurzu cenného papíru, úrokové sazby, měnového kurzu, cenového indexu, úvěrového ratingu nebo indexu,

³⁷ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. 2007. s. 15.

³⁸ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. 2011. s. 104.

³⁹ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 285-286.

- b) který vyžaduje malou nebo nevyžaduje téměř žádnou počáteční čistou investici ve srovnání s ostatními typy kontraktů, v nichž je zakotvena obdobná reakce na změny tržních podmínek,
- c) který bude vypořádán v budoucnosti.⁴⁰

Finanční deriváty lze rozdělit podle mnoha hledisek, nejčastější však bývá rozdělení dle typu tržních rizik, kam patří:

- a) komoditní deriváty,
- b) akciové deriváty,
- c) cizí měnové deriváty,
- d) úrokové deriváty.

Toto rozlišení finančních derivátů je důležité z hlediska jejich uživatelů, tj. společností a podniků, které je využívají jako zajišťovací instrumenty z důvodů řízení tržních rizik. Deriváty se dále využívají také pro jiné účely než jen řízení rizik, a to například pro arbitrážní obchody či pro spekulace. Všechny tyto alternativní důvody použití finančních derivátů se setkávají v obchodních aktivitách zkoumané společnosti. Avšak absolutní většina společností využívá tyto produkty spíše pouze k zajištění omezení či plnou eliminaci rizika než pro vydělávání peněz.⁴¹

Mezi typy kontraktů používané v energetickém a komoditním průmyslu patří forwardy, futures, swapy a také opční kontrakty. Forward lze také pojmenovat jako OTC kontrakt, má podobu obchodní smlouvy s pevnými cenami, které rovněž plní úlohu zajištění. Pro účely dalších částí práce je nutné zmínit, že obecným výsledkem obchodních procesů s popsanými typy kontraktů je existence buď fyzického, nebo finančního obchodu. Hlavním rozdílem mezi těmito dvěma operacemi je způsob následného vyrovnání obchodu. V případě **fyzického obchodu** se vždy předpokládá možnost dodání podkladového aktiva odběrateli. V případě **finančního obchodu** vyrovnání probíhá pouze ve finanční podobě, rozdílem mezi skutečnou cenou obchodu a uzavírací cenou zvoleného kontraktu před dodávkou.

Jak je vidět z výše popsaných specifikací, při využití derivátových obchodů nelze sledovat pouze účetní výkazy, které mají jen určitou vypovídací schopnost. Účetní problematika a

⁴⁰ IFRS 9 – Financial Instruments, Appendix A, Defined terms.

⁴¹ VITÍK, Robert. Použití finančních derivátů a jejich vliv na výkonnost a hodnocení podniku. s.1.

možnosti zachycení derivátových obchodů v účetnictví představuje celý komplex činností a nelze očekávat, že účetnictví může podchytit a ohodnotit veškerá rizika, kterým jsou společnosti vystaveny. V této rovině vzniká velké množství možných chyb a nesrovnalosti mezi manažery a účetními. Těmto otázkám bude věnována další kapitola této práce.

2 Analýza rozdílů mezi výsledovkou ve finančním a manažerském účetnictví společnosti X s.r.o.

2.1 Představení společnosti

Pro praktickou část práce byla zvolena společnost X s.r.o., na které budou aplikovány teoretické poznatky a pomocí které bude provedena detailní analýza vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty z pohledu manažerského a finančního účetnictví.

Společnost X s.r.o. je součástí skupiny X Group, která působí v oblasti obchodování s elektřinou a jinými energetickými komoditami na evropských trzích. Se svými sesterskými společnostmi působí zejména v regionu západní, střední a jihovýchodní Evropy. V současné době mateřská společnost skupiny sídlí ve Švýcarsku. Ostatní dceřiné společnosti se nachází zejména v České republice, Lichtenštejnsku, Chorvatsku, Srbsku, Bosně a Hercegovině, Makedonii, Slovinsku a Turecku.

Obchodní aktivity společnosti X s.r.o. zahrnují obchody s elektřinou v derivátové i fyzické podobě a dále obchodování s emisními povolenkami, uhlím, ropou, plynem a dalšími komoditami v derivátové podobě. Rozvoj skupiny X je doprovázen procesem její strukturální reorganizace. V roce 2014 byl v celé skupině implementován vnitřně vyvinutý informační systém řízení obchodních a manažerských aktivit, jehož zdokonalení probíhá do teď. V roce 2018 společnost plánuje posílení svých obchodních aktivit v závislosti na celosvětovém ekonomickém vývoji a své role servisní společnosti v rámci skupiny. Dlouhodobým cílem celé skupiny je neustálý rozvoj a modernizace. Společnost neustále investuje do nákupu a implementace nových technologií, které dovolují získat konkurenční výhody na mezinárodní úrovni a zaručit nepřetržitý růst.

Finanční ukazatelé společnosti pro rok 2017 se pohybují v následujících hodnotách: výsledek hospodaření skončil ztrátou ve výši 150 mil. Kč, tržby za prodej zboží, výrobků a služeb činily 36 mld. Kč, celkový obrat včetně finančních výnosů (výnosů) byl na úrovni 48 mld. Kč a provozním výsledkem hospodaření byla ztráta ve výši 53 mil. Kč.

Účetnictví společnosti je vedeno a účetní závěrka byla sestavena v souladu se zákonem o účetnictví, vyhláškou pro podnikatele a Českými účetními standardy pro podnikatele v platném znění. Účetním obdobím společnosti je kalendářní rok. Účetnictví respektuje obecné účetní zásady, především zásadu o oceňování majetku historickými cenami,

zásadu účtování ve věcné a časové souvislosti, zásadu opatrnosti a předpoklad o schopnosti účetní jednotky nepřetržitě pokračovat ve svých aktivitách.

2.2 Metodika práce

Hlavním úkolem diplomové práce je rozbor dvou výkazů zisku a ztráty, a to konkrétně finančního výkazu zisku a ztráty a manažerské výsledovky. První kapitola praktické části byla věnována charakteristice sledovaného podniku, jímž je obchodní společnost.

Další kapitoly se přiblíží některým významným účetním pravidlům a postupům, aby byla více objasněna obsahová náplň jednotlivých položek účetních výkazů. Následně bude proveden podrobný rozbor jednotlivých položek s důrazem na rozbor finančních nákladů a výnosů, nákladů na prodané zboží a výnosů z prodeje zboží, které jsou u obchodních společností objemově i obsahově velmi významné. V této části bude provedena vertikální a horizontální analýza absolutních hodnot dvou výkazů, která posuzuje jednak rozdíly vybraných absolutních hodnot porovnáním vedle sebe a také jejich relativní změny mezi účetními obdobími (rok 2015, 2016 a 2017).

Část věnovaná vertikální analýze zodpovídá tyto otázky: Jaká činnost vytvoří hodnotu výnosů společnosti - obchodní nebo investiční? Jaký je jejich poměr? Bezpochyby všechna zjištění mají význam z hlediska získaných informací pro stanovení konkrétních silných a slabých bodů ve stávajících postupech používaných společností. Přestože cílem diplomové práce není nalézt vhodnou metodiku pro hodnocení výsledků hospodaření obchodních společností, nelze při výběru a použití ukazatelů finanční analýzy opomenout zohlednění alespoň těch nejzásadnějších specifik obsahové náplně účetních výkazů společností s tímto předmětem činnosti. Některé ukazatele jsou upraveny, jiné nebylo možné aplikovat vzhledem k nedostupnosti některých údajů, či s ohledem na téma diplomové práce, jímž je výkaz zisku a ztráty, nikoliv přehled o peněžních tocích nebo rozvaha, jejichž položky by bylo vhodné v případě obchodních společností do některých poměrových ukazatelů zařadit.

V rámci celé práce se po dohodě se společností používají živá data, upravená o skrytý koeficient, aby se zajistila anonymita společnosti. Poměrová souvislost v rámci položek jednotlivých výkazů je stoprocentně zachována, aby se dalo dospět k reálným závěrům analýzy. S ohledem na určité, výše uvedené omezení, byly použity všechny možné poměrové a absolutní ukazatele.

2.3 Organizace vedení účetnictví uvnitř společnosti

Pro pokračování v analýze výkazu zisku a ztráty z pohledu uživatelů je nezbytné začít zkoumáním vnitřní organizace vedení účetnictví ve zvolené společnosti. To pomůže k vytvoření představy o tom, jak si podnik uvědomuje, že se liší požadavky na vedení účetnictví z pohledu externích uživatelů a z pohledu uživatelů zabývajících se vnitropodnikovými záležitostmi. Tato informace v dalších krocích pomůže v popisu použitých postupů přípravy účetních informací a zdrojů jejich čerpání, které ve výsledku hrají přímou roli na vypovídací schopnosti sestavených výkazů.

Většina současných autorů člení interní účetní subsystémy na tři směry, z hlediska jejich informační náplně, uživatelů, požadavku na zdroje a řady dalších parametrů:

- a) finanční účetnictví,
- b) manažerské účetnictví,
- c) daňové účetnictví.⁴²

Jejich vzájemné propojení může být realizováno v rámci **jednookruhové účetní soustavy**. V tomto případě by finanční účetnictví bylo součástí účetnictví manažerského. Jejich provedení a vzájemná existence je možná díky analytické evidenci na úrovni účetních knih a operací. Druhou možnou variantou realizace je vedení **dvouokruhové soustavy účetnictví**. V tomto případě se jedná o relativně oddělené okruhy finančního a manažerského účetnictví, které jsou propojeny pouze spojovacími účty nebo účetními operacemi realizovanými na základě společných podkladů.⁴²

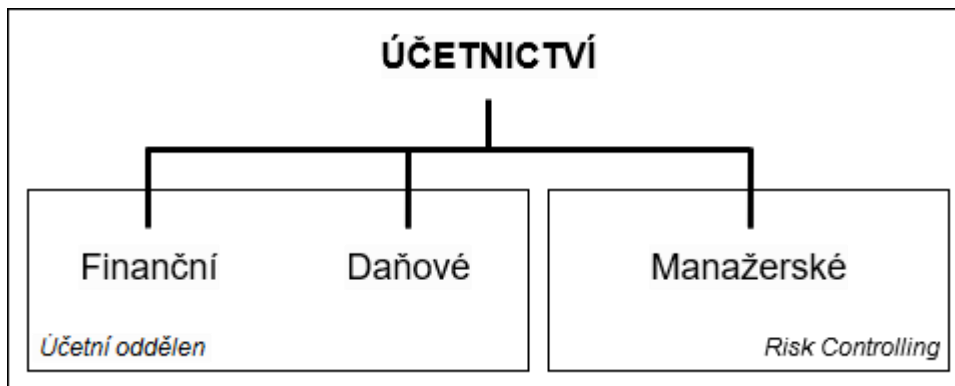
V rámci rozebírané společnosti se používá dvouokruhová účetní soustava. O realizaci každého z účetních okruhu se starají dvě různé interní oddělení, které si navzájem poskytují hrubé podklady, používají společné informační systémy, ale postup zpracování a následného představení výsledků podnikatelské činnosti má každé oddělení na základě svých interně stanovených formátů. Po představení finálních výsledků za oba okruhy se provádí společná rekonsiliace výkazu jinou osobou delegovanou managementem z útvaru interního controllingu.

Grafické zobrazení popsanych vztahů dvouokruhové účetní soustavy v rámci vybrané společnosti je představeno na následujícím obrázku 2. Lze vidět, že účetní oddělení

⁴² KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 23

v rámci své činnosti také zajišťuje agendu daňového účetnictví, které se dá v mnoha bodech propojit, často i ztotožnit s finančním účetnictvím.

Obrázek 2: Systém účetnictví společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování⁴³

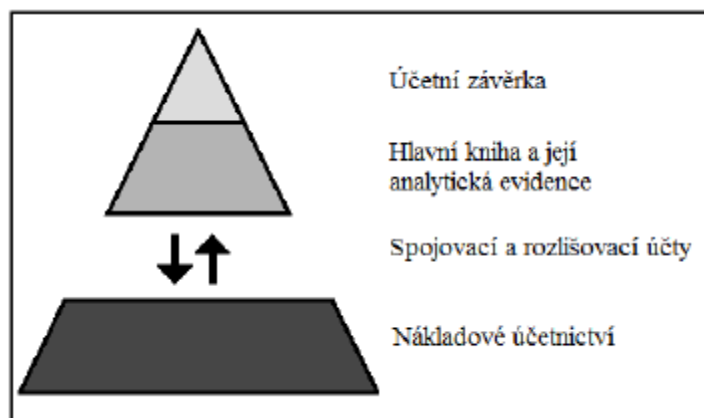
Spojnicí mezi oběma okruhy tvoří společný podnikový manažerský informační systém, který uchovává informace o provedených obchodech z hlediska jejich objemů, cen, protistran, finančních podmínek a typů a zajišťuje předávání informací jak do finančního, tak i do manažerského okruhu. Popsaný informační systém plní funkci spojovacích účtů, zajišťuje správné převzetí a předání účetních dat, dodržuje požadavky metodických prvků účetnictví.⁴⁴

Rekonciliace potom plní funkci hledání a zajištění příčin rozdílů vyplývajících z výsledků finančního a manažerského účetnictví. V jejím rámci figurují také úpravy o oceňovací rozdíly, které slouží pro zajištění průkazné vazby rozdílů plynoucích z odlišného zachycení jakékoliv hospodářské transakce v účetnictví vznikající z toho důvodu, že ocenění produktů ve finančním účetnictví nemusí vyhovovat potřebám ocenění ve vnitropodnikovém účetnictví. Odlišné představení dat v manažerském účetnictví a ve finančním účetnictví je možné zobrazit pomocí obrázku 3, přičemž účetní závěrka a hlavní kniha s analytickou evidencí představují souhrnné informace finančního účetnictví, které jsou poskytovány externím uživatelům, a naopak nákladové účetnictví zahrnuje syntetické a analytické účty, které jsou podřízeny potřebám interních pracovníků.

⁴³ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 23.

⁴⁴ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. 2007. s. 61.

Obrázek 3: Dvouokruhová soustava vedení účetnictví

Zdroj: KRÁL, Bohumil. Manažerské účetnictví. 2010. s. 100.

Popsaný postup dvouokruhové soustavy účetnictví zajišťuje důvěryhodnost a správnost představených informací, vždy je zaručen princip kontroly čtyř očí, tj. vyhotovitele výkazu a následně interního kontroléra provádějícího rekonsiliaci výkazů. Pro management poskytuje tento systém účetních okruhů dva relativně nezávislé zdroje informací, na základě kterých se mohou rozhodovat o svých budoucích rozhodnutích. V teorii tento systém zajišťuje nespornou výhodu při realizaci rozhodovacích procesů na rozdíl od jednookruhového účetního systému. Avšak stojí dodatečné náklady na podporu dvou nezávislých týmů uvnitř společnosti. V dalších částech práce bude prozkoumáno, jestli je tento systém dostatečně ekonomicky efektivní či nikoliv.

2.3.1 Struktura a procesní postupy

Důležitým předpokladem, který hraje velkou roli na organizaci vedení účetnictví, je interní struktura uvnitř společnosti. V průběhu zkoumání každé jednotlivé součásti tohoto mechanismu se vyskytují jak potenciální uživatelé, tak i fiktivní poskytovatelé účetních informací, kteří se nacházejí v rámci jednotlivých oddělení.

Obecně známým a často využívaným postupem členění interních středisek je členění podle charakteru jejich činnosti. Příkladem tohoto členění by mohlo sloužit členění středisek na střediska hlavní, servisní, správní, popřípadě ještě na speciální činnosti. V praxi je možné takové členění aplikovat téměř na jakýkoliv podnik, od těch výrobních až po ty poskytující služby.⁴⁵ Druhým známým postupem je členění podle ekonomické

⁴⁵ FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. 2007. s. 89.

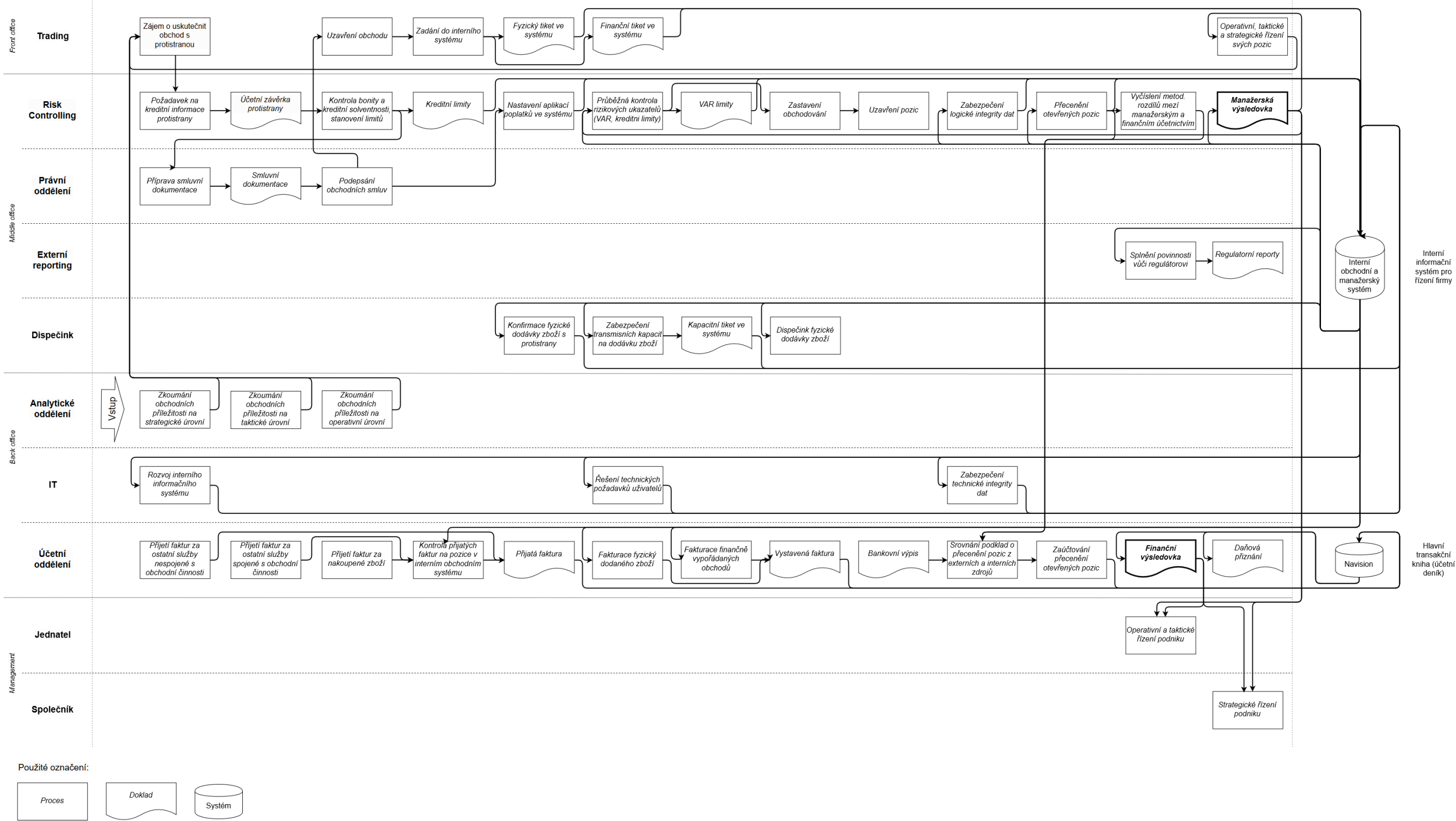
struktury odpovědnosti středisek. Smyslem této struktury je vyjádřit, zda je motivačně účinné využít při řízení útvaru hodnotové nástroje.⁴⁶ V závislosti na míře pravomocí a odpovědností se rozlišuje šest základních typů odpovědnostních středisek: nákladově řízené středisko, ziskové středisko, rentabilní středisko, investiční středisko, výnosové středisko a výdajové středisko. Zkoumaná společnost X s.r.o. ve svém interním členění používá postup opřený o členění středisek z hlediska jejích činností. Její interní struktura z hlediska tohoto základu vypadá následovně:

- 1) Front office,
 - a) Obchodní oddělení,
- 2) Middle office,
 - a) Právní oddělení,
 - b) Risk controlling,
 - c) Externí reporting,
 - d) Dispečink,
 - e) Administrativa a HR,
- 3) Back office,
 - a) Analytické oddělení,
 - b) IT oddělení,
 - c) Účetní oddělení,
- 4) Management.

Toto popsané členění je zobrazeno na obrázku 4, společně se strukturou základního propojení procesů uvnitř firmy. Procesní postup je rozebrán na základě modelovaného obchodního případu, který by se prolínal všemi odděleními firmy, od předběžného zkoumání obchodních příležitosti skrz uzavření ochodu, kontrolu nad ním až po finální zobrazení výsledků v rámci reportu vedení společnosti, konkrétně finančního a manažerského výkazů zisku a ztráty.

⁴⁶ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 359.

Obrázek 4: Strukturní a procesní mapa společnosti

Zdroj: Vlastní zpracování

Toto členění je popsáno z hlediska jednotlivých procesů a ekonomické odpovědnosti jednotlivých oddělení.

Obchodní oddělení je ve struktuře této společnosti střediskem hlavní činnosti. Výkony tohoto střediska jsou propojeny přímou participací na trh. Z pohledu ekonomické struktury odpovědnosti se jedná o ziskové středisko, jelikož toto oddělení odpovídá za náklady i za výnosy, které se vztahují k vnějšímu prostředí podniku. Tudiž má odpovědnost za náklady prodaných výkonů i za výnosy z prodeje. Toto středisko musí kooperovat s dodavateli i odběrateli. Jeho úkolem je dosažení cílového zisku. Svou činností zastřešuje ostatní nákladová, výdajová a výnosová střediska, která jsou vůči němu v podřízené pozici.⁴⁷ Mezi tato střediska řadíme např. IT, analytické oddělení, risk controlling či právní oddělení. Z procesního a odpovědnostního pohledu pod toto oddělení spadají otázky rozhodování nebo projevu zájmu uskutečnění obchodu s určitou protistranou, následné uskutečnění obchodu a zadání potřebných informací do interního informačního a obchodního systému formou fyzického nebo finančního obchodu. Tyto dvě podoby kontraktu byly rozebrány v kapitole 1.8.

Analytické oddělení uvnitř společnosti je primárně postaveno jako součást trading flooru, bez možnosti přímého uskutečnění obchodních operací, za účelem analýzy tržních příležitostí ve velkém rozsahu časových horizontů. Jedná se především o servisní středisko s ekonomickou odpovědností na úrovni rentabilitního střediska. Na základě, jehož doporučení obchodníky zakládají jednotlivé strategie, které mají předem stanovené limity použitého kapitálu, rizikovosti, celkových nákladů a předpokládaných z toho výnosů.

Právní oddělení v rámci představené struktury společnost X s.r.o. plní funkci servisního střediska. Na této úrovni se zajišťuje příprava smluvní dokumentace a podepsání obchodních smluv protistranou, aby bylo vůbec možné jednat o uzavření jakéhokoliv obchodu. Jeho výkony se předávají jiným střediskům uvnitř podniku, hlavně směrem k obchodnímu oddělení. Jelikož se jedná o servisní středisko, stejně jako u IT, risk controllingu, dispečinku a externího reportingu, je s ním spojeno rozhodování, zda jeho funkci realizovat ve vlastní režii či využít outsourcingu. Z pohledu ekonomické struktury

⁴⁷ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 355-358.

odpovědnosti se jedná o výdajově řízené středisko. Pracovníkům tohoto střediska se stanovují rozpočty výdajů, které mají podniku v budoucnu přinést užitek.⁴⁷

Dalšími na řadě jsou oddělení **dispečinku** a **externího reportingu**. Jsou to typické příklady servisních středisek, přičemž dispečink je z ekonomického pohledu nákladovým střediskem a externí reporting je výdajovým střediskem. Dispečink se v rámci svých povinností stará o konfirmace dodávky nakoupených nebo prodaných objemů z fyzických pozic, zabezpečuje tento odběr transmisní kapacitou a řídí pohyby v rámci dodávky. V těchto činnostech existuje určitý stupeň volnosti v ovlivňování nákladů, což přesně charakterizuje dispečink jako nákladově řízené středisko. Externí reporting je druhou nohou tohoto mechanismu a zodpovídá za regulatorní otázky, které jsou v rámci obchodování s elektřinou a komoditami na území EU neméně rozsáhle než práce s protistranou uvnitř samotného obchodování. Hodnotovým ukazatelem, podle kterého se dá kvantifikovat ekonomickou odpovědnost střediska, jsou výdaje. Pozornost tohoto střediska se ubírá směrem k zjednodušení a zrychlení příprav na reportovací procesy.

Risk controlling je jedním z klíčových servisních středisek společnosti, které v sobě má zároveň primární příznaky střediska správy a řízení. V rámci správy a řízení má například pravomoc zastavení obchodování nebo uzavření pozic, pokud nebudou dodrženy stanovené limity nebo naplněny jiné interní požadavky. Avšak v praxi se to moc často nestává a většinu svého času zajišťuje risk servisní práci na hlavním byznysu společnosti. Pod risk controlling spadají procesy řízení a stanovení kreditních limitů na jednotlivé protistrany a obchodníky, analýza bonity těchto protistran a sestavení interních kreditních ratingů, nastavení interního manažerského informačního systému, např. vytvoření knih pro nové obchodníky, nastavení pravidel pro rozdělení operačních poplatků podle typů burz, protistran a lokací, zabezpečení logické integrity dat, srovnání správnosti cen a zobrazení pozic, přecenění otevřených pozic a zpracování podkladů pro účetní oddělení, následné vyčíslení rozdílů vyplývajících z různých metodologických postupů použitých v rámci přecenění, sestavení manažerské výsledovky za celou společnost a spousta dalších menších úkolů. V celku se tento seznam činností dělí mezi dvě součásti Risk controllingu, a to mezi Kreditní risk a Tržní risk. Z ekonomického pohledu je to nákladově řízené středisko, jelikož jeho bezchybná činnost zajišťuje snížení pravděpodobnosti dodatečných ztrát z finančních operací prováděných společnostmi.

IT oddělení je posledním servisním střediskem v tomto seznamu. Jeho činnost je primárně spojená s rozvojem interního obchodního a manažerského informačního systému, řešením technických požadavků uživatelů tohoto systému a celkové informační infrastruktury společnosti, zabezpečením technické integrity dat v rámci všech systémů. Pod pojmem technické integrity dat se dá pochopit existenci všech technických požadovaných parametrů pro zachycení, ocenění a následné přecenění každé obchodní operace. Z ekonomického pohledu představuje toto oddělení výdajové středisko, které primárně působí na vývoji systému podniku.

Administrativa a HR je prvním střediskem spadajícím pod kategorii střediska správy a řízení. Pokrývá široké spektrum činností zajišťujících běh společnost, avšak plně neparticipuje na jádru obchodních činností, proto je pro účely této práce z podrobnějšího výkladu vynecháno.

Účetní oddělení je druhým střediskem v kategorii správy a řízení. V souvislosti s tímto střediskem se nemluví o jednotkách výkonů, ale o společných nákladech, které jsou anonymní a neadresné.⁴⁸ Procesně účetní oddělení společnosti zajišťuje zpracování komplexní agendy finančního a daňového účetnictví jak pro samotnou společnost, tak i v některé části pro sesterské společnosti či mateřskou společnost. Konkrétně se to týká například fakturace fyzických dodávek, zpracování faktur za nakoupené zboží a ostatních přijatých služeb přímo či nikoliv spojených s obchodní činností, kontroly těchto přijatých dokladů na interní účetní a informační systémy, zachycení ostatních skutečností, které mají dopady na finanční situaci společnosti, přípravy finančních a daňových výkazů. Z ekonomického hlediska se jedná o výdajově řízené středisko.

Jednatel a společník jsou hlavními řídicími středisky společnosti. Pod názvem jednatel se fakticky umísťuje výkonový ředitel společnosti, který má na starosti veškerá rozhodnutí na operativní a taktické úrovni. V roli společníka vystupuje mateřská společnost, která má 100% podíl na zkoumané společnosti X s.r.o. Jménem matky jedná její vrcholové vedení, které nařizuje dlouhodobější strategické směry vývoje celé skupiny. Oba tyto subjekty mají mít z hlediska svých pracovních odpovědností přístup k čerstvým a kvalitním informacím o aktuálním stavu společnosti X. Jedním z nich je samozřejmě výkaz zisku a ztráty. Z ekonomického hlediska spojují tyto dva střediska cíle celé

⁴⁸ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 355-358.

společnosti a odpovídají za jejich efektivní souběh, což je samo o sobě dostačujícím kritériem pro hodnocení výsledků.

2.4 Členění výnosů a nákladů ve výkazech

Členění nákladů a výnosů do skupin a podskupin má značný vliv na pohled různých uživatelů. Způsob členění, které podnik zvolí, následně předurčuje zobrazení těchto položek ve výkazu zisku a ztráty, který je předmětem této práce, a ovlivňuje podnikové rozhodování a řízení, proto bude tomuto tématu věnováno více pozornosti. Dnes existuje mnoho způsobů, jak dělit produkované náklady či výnosy. Kritériem pro toto členění se tak může stát druh nákladů a výnosů, účel jejich vynaložení, vztah ke kalkulační jednotici neboli výrobní faktor či původ nákladů a výnosů.

Prvním možným způsobem členění nákladů a výnosů je jejich druhové členění. Toto členění je často preferované jak v manažerském, tak i ve finančním účetnictví. Jeho význam spočívá ve sledování množství spotřebovávaných vstupů a výstupů a vypovídá o vztahu podniku k okolnímu prostředí. Nákladové a výnosové druhy představují prvotní náklady a výnosy, jelikož jsou zachyceny již v okamžiku vstupu do podniku, zároveň se jedná o náklady a výnosy externí, vznikají totiž spotřebou dodávek od externích dodavatelů, anebo dodáním do externích odběratelů. Jsou také jednoduchými náklady a výnosy, protože se v podniku dále nečlení.

Za základní nákladové a výnosové druhy jsou považovány:

- a) spotřeba surovin, materiálu a jiných skladovaných položek,
- b) tržby z prodeje výrobků, služeb a zboží,
- c) spotřeba neskladovatelných dodávek, např. spotřeba energie a tepla,
- d) změna stavu zásob vlastní činnosti,
- e) spotřeba a použití externích prací a služeb,
- f) mzdové a ostatní osobní náklady, včetně sociálního a zdravotního pojištění,
- g) odpisy dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku,
- h) finanční náklady a výnosy, kterými jsou úroky, bankovní výlohy nebo pojistné.

Popsané druhové členění nákladů a výnosů je používáno zkoumanou společností X s.r.o. v rámci finančního výkazu zisku a ztráty a představeno ve formátu předepsaném přílohou č. 2 vyhlášky pro podnikatele.

Další variantou členění nákladů a výnosů je jejich rozdělení podle účelu, kterému slouží. Například náklady prodeje, výnosy z prodeje, odbytové náklady, správní režie atd. Tyto účely pak mohou navazovat na další podrobnější členění. Jako příklad pro náklady prodeje mohou sloužit mzdové náklady výkonných pracovníků, odpisy strojních zařízení nebo spotřeba materiálu. Náklady na správu a řízení slouží k zajištění doprovodných činností technologického procesu. Tyto náklady zajišťují podmínky a infrastrukturu samotného podnikového procesu. Jde např. o náklady na spotřebu energie v kancelářích, na vytápění budov nebo mzdy administrativních pracovníků.⁴⁹ Zákonem předepsaný formát sestavení finančního výkazu zisku a ztráty v účelovém členění lze najít v příloze č. 3 vyhlášky pro podnikatele.

Jinou možnou variantou členění nákladů a výnosů v rámci manažerského účetnictví by mohlo být členění podle vztahu ke kalkulační jednotce. V tomto případě se jedná o rozdělení s ohledem na konečný výkon. Toto členění se snaží odpovědět na otázku, jaké množství nákladů a výnosů je vázáno v jednom výrobku. Uvnitř toho jsou náklady členěny do dvou skupin, které tvoří jednicové náklady a náklady režijní. Jednicové náklady jsou takové náklady, které bezprostředně souvisí s vyhotovením výrobku nebo poskytnutou službou. Patří sem především materiál a mzdové náklady. Materiálem se rozumí veškeré suroviny, pomocné a provozní látky, nakoupené díly, nedokončené i dokončené výrobky, které vstupují do materiálové struktury vyráběného výrobku. Mzdové výrobní náklady představují tu část mzdových nákladů, které vznikají bezprostředně výrobou produktů a existuje u nich příčinný vztah mezi výrobou produktu a časem k tomu potřebným. Do těchto nákladů se nezahrnují mzdy řídicích pracovníků podniku, ani mzdy dílenských mistrů. Režijní náklady oproti jednicovým nákladům není možné přímo přiřadit výkonu. Jedná se o společné náklady více výkonů nebo útvarů, které jsou spojovány spíše se sledovaným obdobím nežli s jednotlivými výkony.⁵⁰

Logika členění položek výkazu zisku a ztráty podle vztahu ke kalkulační jednotce je použita společností X s.r.o. v prostředí manažerského výkazů. Díky absenci normativních omezení se v manažerském účetnictví dá provést úpravy nad formátem účetního výkazu a přizpůsobit sledované průřezy skutečným potřebám odvětví a managementu. Pro tento

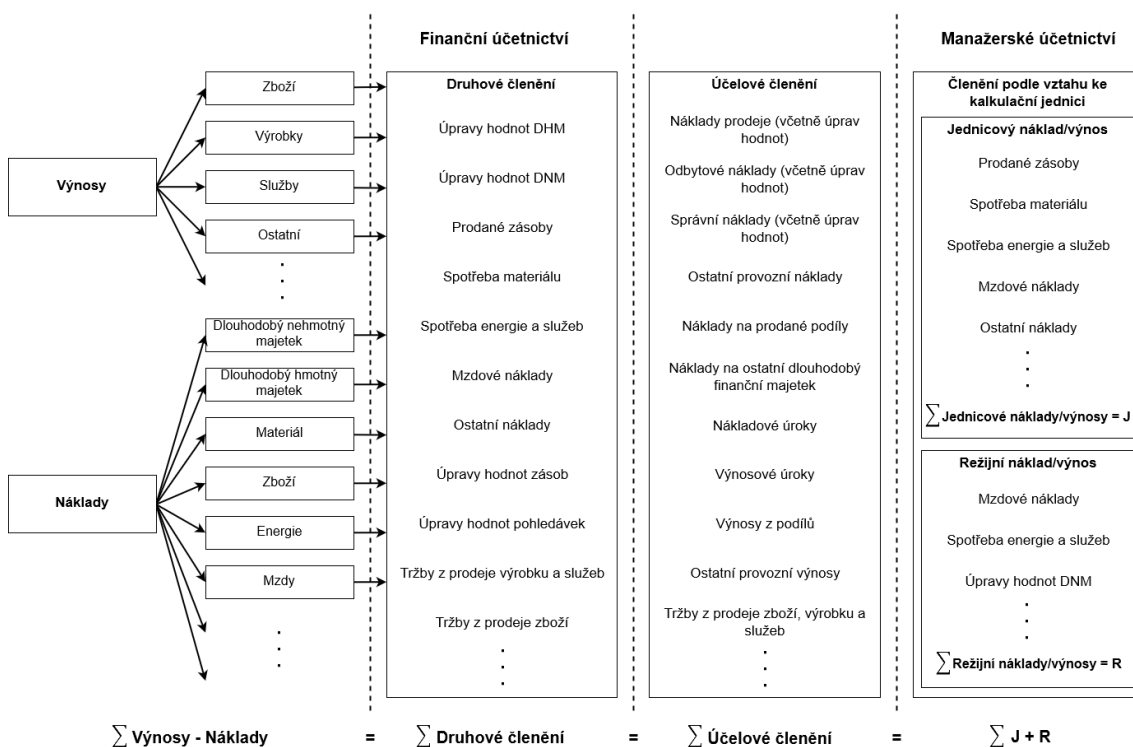
⁴⁹ POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. 2009. s. 37.

⁵⁰ KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 2010. s. 73-75.

účel jsou z manažerské výsledovky společnosti vynechány náklady, které nelze natvrdo přiřadit konkrétní kalkulační jednici neboli režijní náklady. Přičemž kalkulační jednice pro členění tohoto výkazu je definovaná jednotlivou skupinou produktu, trhem, na kterém se uskutečnil obchod, obchodní strategií a jménem obchodníka.

Pro lepší srovnání logického uspořádání položek ve výkazech zisku a ztráty, v rámci zkoumané společnosti, lze toto schematicky zobrazit na obrázku 5.

Obrázek 5: Porovnání manažerské a finanční výsledovky

Zdroj: Vlastní zpracování⁵¹

Principem představeného schématu je zobrazení položek výnosů a nákladů jako vstupů pro dva obecně používané principy sestavení výsledovky, druhový a účelový, a pro manažerskou výsledovku, sestavenou na bázi členění podle jednicových a režijních nákladů a výnosů. V horní části schématu jsou také označeny účetní okruhy, na kterých je použita příslušná struktura sestavení. V dolní části je uveden finální souhrn každé z metod a jejich vzájemný vztah. Je vidět, že základem všech metod členění nákladů a výnosů je bilanční rovnice vstupních dat a následných výsledků po uplatnění jednotlivé metody. Také jsou na obrázku označeny metody použité společností pro sestavení výkazů

⁵¹ VANČUROVÁ, Pavlína. *Druhové a účelové členění výsledovky – jaké přináší výhody a nevýhody?* 2014.

zisku a ztráty v každém z účetních okruhů společnosti. Z praxe je potřeba zmínit, že v rámci finančního účetnictví určitým způsobem na analytické úrovni dochází také k členění nákladů a výnosů na jednicové a režijní položky. Nicméně toto členění není postačující, abychom zařadili finanční výsledovku do jiné metody členění, jelikož finální vykazovaná sestava je představená v druhové podobě. Druhým bodem z praxe, který je třeba připomenout, je trvalý vývoj formátu manažerské výsledovky a členění jejích kalkulačních jednic, podle aktuálních potřeb společnosti. V současné době je velká snaha o zdokonalení ve dvou směrech: co nejvíce nepřímých nákladů zahrnout do manažerské výsledovky jejich přerozdělením do jednicových nákladů a zároveň minimalizování podílu režijních nákladů na celkové sumě. Důvody pro tyto změny jsou: snaha dodržet předpoklad bilance sum nákladů a výnosů na vstupu a následné sumy jednicových a režijních nákladů v rámci manažerské výsledovky a snaha přerozdělit co nejvíce režijních nákladů do jednicových, jelikož ze sumy jednicových nákladů a výnosů se následně vyplácejí bonusy jednotlivým obchodníkům. S položkami výnosů tyto rozdíly a problémy v rámci obchodní firmy většinou neexistují.

Je nutno zhodnotit, že popsané postupy použití druhové metody pro sestavení finančního výkazu zisku a ztráty a metody na základě kalkulační jednice pro potřeby manažerského výkazu zisku a ztráty pozitivně přispívají a posilují výhody aplikace dvouokruhové soustavy účetnictví popsané v kapitole 2.3. Existence obou výkazů současně hraje synergickou roli a zajišťuje dodatečnou vypovídací schopnost pro management společnosti. Avšak je evidentně potřeba pokračovat ve snahách společnosti zlepšit obsah manažerské výsledovky a naplnit základní předpoklad aplikace dvou různých metod členění, kterým je stejná suma výsledků na konci.

2.4.1 Rozbor výnosů a nákladů

Před skutečným popisováním položek výkazů zisku a ztráty, jejich složení a charakteristiky, je potřeba ještě jednou nadefinovat přesné postupy aplikované společností při účtování o finančních derivátech. Skupina primárně využívá derivátové finanční nástroje se záměrem dosažení zisku jejich nákupem a prodejem. Derivátové finanční nástroje jsou při prvotním zaúčtování vykázaný v reálné hodnotě k datu sjednání kontraktu a následně přeceňovány na reálnou hodnotu. V účetní praxi metoda vykazování výsledného zisku nebo ztráty závisí na tom, zda je příslušný derivát klasifikován jako zajišťovací derivát nebo jako derivát k obchodování. Skupina klasifikuje tyto deriváty

jako určené k obchodování. V jiném případě by zajišťovacími deriváty mohly být pouze ty, které splní podmínky zajišťovacího účetnictví. Změní-li se hodnota spotové komponenty finančního derivátu, je tato změna zahrnuta do finančního výsledku hospodaření. Hodnota každého nástroje je stanovena specifickými oceňovacími technikami, například pomocí současné hodnoty budoucích peněžních příjmů.

Nejvýznamnějšími položkami účetního výkazu zisku a ztráty pro X s.r.o. jsou tržby za prodej zboží a náklady vynaložené na prodané zboží. Druhou největší položkou jsou ostatní finanční výnosy a ostatní finanční náklady. V absolutním vyjádření pro rok 2017 tvoří 23 139 474 tis. Kč tržby z prodeje zboží, 23 223 646 tis. Kč náklady na tento prodej, 7 250 794 tis. Kč ostatní finanční výnosy, 7 332 581 tis. Kč ostatní finanční náklady. V poměrovém vyjádření na celkovém čistém obratu firmy výnosy z prodeje zboží tvoří 75,80% a ostatní finanční výnosy pak 23,75%, přibližně stejné poměry na celkových nákladech mají také příslušné nákladové položky. Z pohledu primárního předmětu činnosti společnosti, která působí v oboru obchodu s energetickými komoditami a elektřinou na pozici spekulanta, to není překvapující skutečnost.

Dalšími položkami, poměrově nevýznamně přispívajícími k celkovému obratu společnosti, jsou tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb ve výši 115 999 tis. Kč neboli 0,38% celkového obratu, ostatní provozní výnosy 16 461 tis. Kč neboli 0,05% z obratu, a výnosové úroky a podobné výnosy 5 093 tis. Kč neboli 0,02% celkového obratu. Struktura položek čistého obratu a zároveň i výnosů společnosti může být rozdělena následovně:

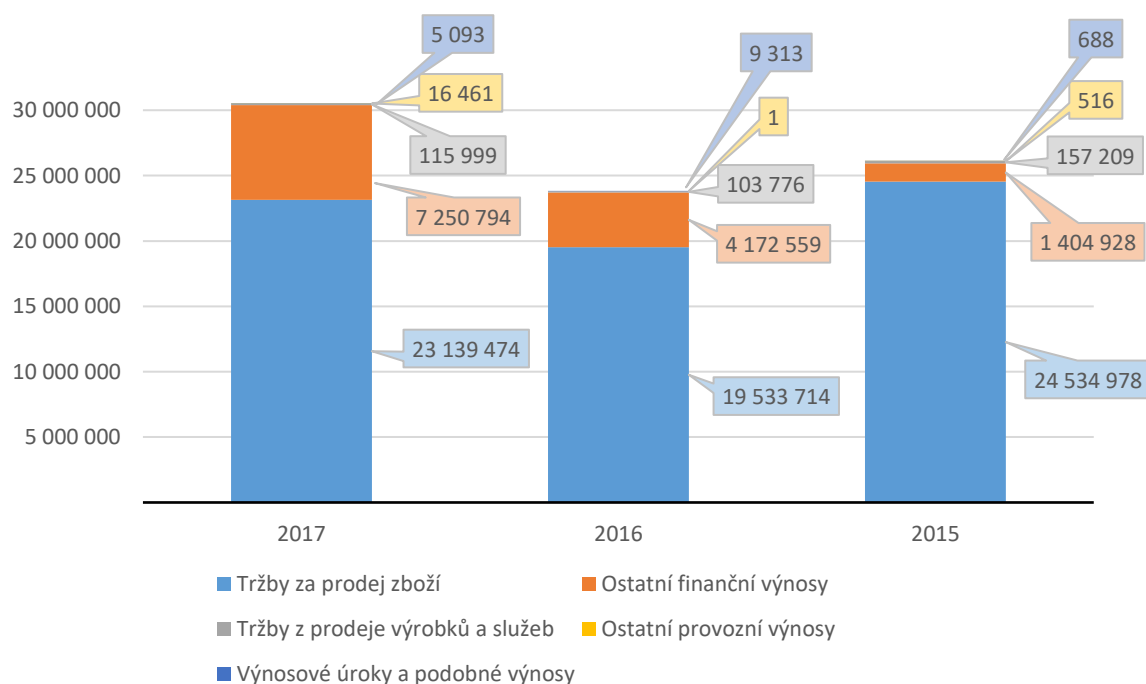
- a) tržby za prodej zboží,
- b) tržby z prodeje výrobků a služeb,
- c) ostatní provozní výnosy,
- d) ostatní finanční výnosy,
- e) výnosové úroky a podobné výnosy.

Toto členění odpovídá představení výnosových položek ve finančním výkazu zisku a ztráty společnosti. Graficky tuto obratovou strukturu představuje graf 1.

Z představeného grafu je vidět výrazný meziroční nárůst podílu ostatních finančních výnosů společnosti. Tato změna je vyvolaná změnou produktového mixu v obchodním portfoliu společnosti, kde se projevuje výrazné zvětšení poměru obchodů s finančním

vypořádáním obchodovaných na evropských a amerických burzách a aktivní diverzifikace portfolia společnosti z primárního trhu s elektrickou energií na sekundární trhy energetických komodit. Druhým největším důvodem pro zvětšení ostatních finančních výnosů a zároveň i nákladů je zvětšující se rozdělení odpovědnosti mezi společností skupiny z hlediska obchodování s fyzickou elektřinou na jednotlivých trzích. Konkrétně se jedná o naplnění licenčních požadavků pro uskutečnění těchto obchodů. Dřív většina společností skupiny měla přímý přístup na všechny trhy, kam její obchodníky potřebovali dostat, s časem došlo k optimalizaci obchodní struktury, v rámci které byl trading floor přemístěn do mateřské společnosti, odkud probíhá obchodování na všech trzích zároveň, přičemž přímý přístup do fyzického trhu zůstal na jednotlivých dcerách podle jejich umístění. Tím začalo vznikat větší množství transakcí, kde např. švýcarský obchodník kupuje českou elektřinu jménem české společnosti a následuje převod finančním kontraktem na knihu obchodníka ve švýcarské společnosti. Nakonec jsou velké meziroční změny celkového čistého obrátu závislé na spekulativní specifikaci předmětu činnosti společnosti a svým poklesem nebo nárůstem demonstrují efektivitu obchodního týmu skupiny a pohyb změny tržních cyklů v odvětví.

Graf 1: Struktura čistého obrátu společnosti v letech 2015-2017

Zdroj: Vlastní zpracování⁵²

⁵² Účetní závěrky společnosti X s.r.o. za období 2015-2017.

Z pohledu finančních účtů jsou tržby za prodej zboží zaúčtovány na účty (účet) 604 – „Tržby za zboží“, což je v plném souladu s přílohou č. 4 vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. Na tento účet spadají výnosy z prodeje fyzické elektřiny. Uvnitř účtu jsou příslušné částky rozděleny podle jednotlivých lokací na úrovni analytických účtů. Ostatní finanční výnosy společnosti jsou zaúčtovány na účty 663 – „Kurzové zisky“ a 667 – „Výnosy z derivátových operací“, což je také v souladu se směrnou účtovou osnovou Ministerstva financí. Účet 663 nemá žádné složité analytické členění, uvnitř se rozděluje jenom na kurzové zisky realizované a nerealizované. Účet 667 má na rozdíl od 663 poměrně rozsáhlé analytické členění, shodně s účtem 604. Avšak na rozdíl od účtu „Tržeb za zboží“ je analytický členěn do více úrovní. První stupeň je členění podle typu produktu, např. elektřina, plyn, uhlí, ropa, opce atd. Dále se to rozděluje podle povahy účetních operací, zda se jedná o přecenění, variation margin, opční prémii, finanční prodej uvnitř skupiny nebo kurzový zisk.

Položka tržby z prodeje výrobků a služeb se primárně skládá z fakturace za služby poskytnuté uvnitř skupiny jak mateřské, tak i sesterským společnostem. Příkladem těchto služeb může být poskytnutí přístupu na trhy potřebné pro fyzické obchodování a přefakturace neboli realokace nákladů s tím spojených, například exportních poplatků nebo nákupů transmisních kapacit. Účetně se tento typ operací zachycuje na účty 602 – „Tržby z prodeje služeb“, kde se člení na analytické úrovni podle povahy operace, prodej služby nebo realokace a názvu služby nebo poplatku. Celý objem tržeb společnosti za vlastní výrobky a služby je realizován uvnitř skupiny, jelikož společnost nevytváří žádné produkty určené k prodeji navenek, jediná ekonomická činnost spojující jí s externím prostředím je prodej zboží v rámci obchodních aktivit.

Ostatní provozní výnosy tvoří tržby z prodeje dlouhodobého majetku ve výši 146 tis. Kč (1 tis. Kč k 31.12.2016 a 38 tis. Kč k 31.12.2015) a náhrada za ukončení obchodní smlouvy s rumunskou protistranou neboli náhrada za neposkytnutí smlouvené dodávky elektrické energie (tzv. termination amount) v celkové výši 16 315 tis. Kč. Obě tyto operace jsou provedeny na účtech 641 – „Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku“ a 648 – „Ostatní provozní výnosy“, přičemž tyto účty neobsahují žádné další analytické členění.

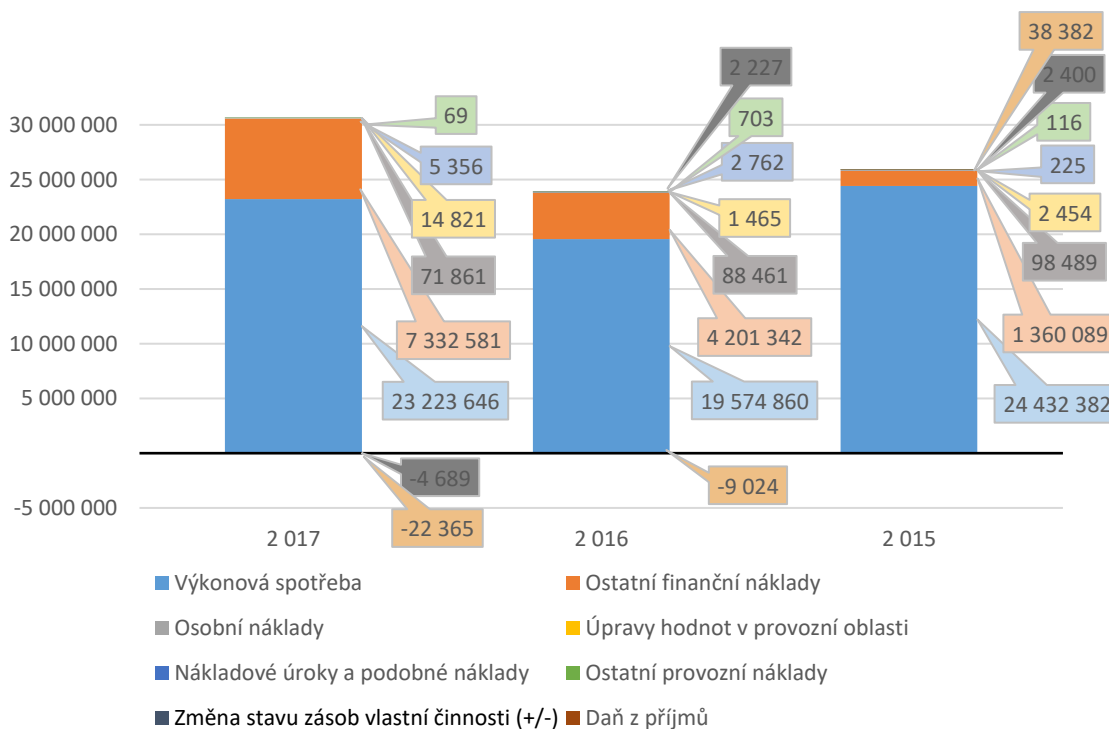
Skupina výnosových úroků a podobných výnosů je tvořena jediným účtem 662 – „Úroky“, který se uvnitř rozděluje na úroky bankovní a jiné. Kde se pod jinými úroky rozumí zúčtování s matkou za poskytnutý kapitál.

Co se týče nákladů společnosti, celkovou strukturu nákladů v letech 2015-2017 lze rozdělit do 8 skupin, následovně:

- výkonová spotřeba,
- ostatní finanční náklady,
- osobní náklady,
- úpravy hodnot v provozní oblasti,
- nákladové úroky a podobné náklady,
- ostatní provozní náklady,
- změna stavu zásob vlastní činnosti,
- daň z příjmů.

Zobrazení této struktury v grafické podobě vypadá následovně.

Graf 2: Struktura nákladů společnosti v letech 2015-2017

Zdroj: Vlastní zpracování⁵³

⁵³ Účetní závěrky společnosti X s.r.o. za období 2015-2017.

Jak již bylo zmíněno, největšími položkami v nákladech v absolutním vyjádření jsou náklady na prodané zboží a ostatní finanční náklady. Náklady na prodané zboží jsou součástí výkonové spotřeby, zaúčtování těchto nákladů probíhá na účet 504 – „Prodané zboží“. Ostatní finanční náklady jsou zaúčtovány na účet 567 – „Náklady z derivátových operací“. V obou případech je zachována i analytická část čísel účtů relativně k výnosům, pro stejné typy finančních operací a produktů.

Třetí největší skupinou nákladů ve struktuře společnosti jsou osobní náklady, kam spadají mzdové náklady a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Osobní mzdová agenda je vedena externí společností, z tohoto důvodu probíhá účtování o osobních nákladech podle jejích podkladů. Jediné analytické členění v rámci těchto nákladů je rozdělení na mzdové náklady zaměstnanců a managementu. Účetně je to realizováno na účtech 521 – „Mzdové náklady“, 522 – „Příjmy společníků ze závislé činnosti“ a 523 – „Odměny členům orgánů společnosti“. Pojistné náklady z mezd jsou účtovány na účty 524 – „Zákonné sociální pojištění“ a 527 – „Zákonné sociální náklady“.

Dále lze na výkazech zisku a ztráty vidět, že společnost dodržuje zásadu opatrnosti a regulérně účtuje o úpravy hodnot pohledávek, jednoduše provádí jejich odepsání podle zákonem stanovených podmínek a požadavků. Tyto operace probíhají v rámci „úpravy hodnot v provozní oblasti“, kam také spadají odpisy hmotného a nehmotného majetku. Účetně je to řešeno v rámci nákladových účtů 551 – „Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku“, 552 – „Tvorba a zúčtování rezerv podle zvláštních právních předpisů“ a 558 – „Tvorba a zúčtování zákonných opravných položek v provozní činnosti“. Pro rok 2017 odpisy hmotného a nehmotného majetku tvoří 2 057 tis. Kč. a opravná položka k pohledávkám tvoří 12 764 tis. Kč, což je vytvořenou opravnou položkou k neuhrazené části pohledávek vůči rumunské společnosti. Tato situace není obvyklá, za normálních podmínek pro tento typ trhu a společnosti lze říci, že dobytnost pohledávek se nachází na dobré úrovni, jelikož vstup na trh je dostatečně silně omezen a postaven kromě vysokých regulatorních požadavků také na základě budování dobrého jména a platební morálky.

Poslední 3 skupiny ve struktuře nákladů nepředstavují velký význam na celkové hodnotě, ani nemají žádné složité analytické členění nebo zajímavé účetní postupy. Skupina nákladových úroků a podobných nákladů je složená výhradně z bankovních úroků bez žádného dalšího analytického členění. Daň z příjmu je ve velké míře závislá na celkovém

výsledku hospodaření, proto se její změna pohybuje stejným směrem jako celkový výsledek hospodaření. Do skupiny změna stavu zásob vlastní výroby spadají výdaje spojené s vývojem softwarů pro mateřskou společnost a skupinu v celku. Tyto výdaje jsou účtovány přímo do nákladů a na konci účetního období byly prostřednictvím této položky převedeny na účet nedokončené výroby.

Manažerský výkaz zisku a ztráty se od finančního liší především absencí účtů a účtových skupin v klasické podobě, tento pojem je nahrazen knihou nebo skupinou knih. Tyto objekty se dále rozdělují na reálné a virtuální knihy. Reálné knihy vždy patří ke konkrétní osobě nebo skupině lidí, podle jejich finálního stavu se dá sledovat například obchodní výkonnost obchodníka. Virtuální knihy na rozdíl od těch reálných nemají svého přímého vlastníka, většinou se používají pro balancování nebo transitní účely, dále se dají rozdělit na vybalancované fyzicky nebo finančně anebo obojí. Podle toho, jestli má být vynulován objem nebo celková cena. Zároveň zde nelze hovořit o nákladech nebo výnosech zvlášť, jelikož každá kniha se sleduje v absolutní výši bez rozložení na klasické má dáti/dal. I přesto tato podoba výkazů umožňuje alternativní analýzu zdrojů zisku společnosti skrz různé trhy, typy produktu a obchodníky, což se bohužel nedá sledovat na úrovni finančního výkazu zisku a ztráty.

Dalším velkým rozdílem manažerské a finanční výsledovky je jiná funkční měna používaná pro zobrazení stavů knih. V případě manažerské výsledovky jde o hodnoty v eurech, zaokrouhlené na celé matematické jednotky. Pro vyčíslení této hodnoty se používají poslední známé kurzy Evropské Centrální banky ke dni sestavení. Tato instituce byla vybrána pro vnitřní kotaci z důvodu velké stability datových zdrojů a pokrytí všech trhů, na kterých společnost obchoduje. V případě položky kurzových zisků na straně finančního výkazu zisku a ztráty, je její hodnota spočítaná přepočtem jednotlivých účetních operací v cizích měnách prováděných v průběhu roku a jejím zúčtováním kurzem České národní banky ke dni uskutečnění jednotlivých účetních případů. Tento časový a zdrojový metodologický rozdíl může způsobit velké absolutní odchylky mezi 2 výkazy, proto je spočítán v rámci procesů rekonsiliací na úrovni controllingu.

Co se týče formátu vizuální úpravy manažerského výkaz zisku a ztráty, uvnitř společnosti existuje několik různých úprav nad stejnými čísly, které se mezi sebou liší stupněm podrobnosti členění položek. Druhým společným bodem je časový interval vyhotovení

reportů, vždy se představuje na denní bázi, výpočet hodnot probíhá na serverech společnosti přes noc.

Hlavní šablonou je souhrnný manažerský výkaz zisku a ztráty, ten se představuje vedení společnosti. Skutečný formát je uveden v příloze 2 této práce. Výkaz zahrnuje rozdělení obchodních kategorií společnosti do 5 velkých týmů: Komodity, Centrální a Západoevropská elektřina, Východoevropská a Balkánská elektřina, ostatní drobné obchodní projekty a technické knihy společnosti, většinou zastoupené oddělením risk controllingu. Každý tým se dále člení na obchodníky a jejich výsledek hospodaření na denní, týdenní, měsíční, čtvrtletní a roční bázi. Nechybí ani kumulované hodnoty po týmech, v celku za trading floor a společnost. Představené hodnoty dávají managementu přehled o aktuální pozici obchodníka a týmu obchodníků, a to včetně změny v různých časových intervalech, avšak ne dřív než od začátku roku. V tomto smyslu je manažerská výsledovka podobná finanční, sleduje se zde změna v rámci posledního roku.

Druhým možným formátem představení manažerského výkazu zisku a ztráty je „traderská“ šablona. Ta se představuje každému obchodníku individuálně. Kromě informací o aktuálním osobním PnL (Profit and Loss) obsahuje ukazatele rizikovosti portfolia a jinou analýzu nápomocnou obchodníkům. Formou se moc neliší od manažerské šablony, na místo rozdělení po týmech obsahuje členění podle typů produktů a jejich délky.

Poslední šablonou manažerského výkazu zisku a ztráty používanou uvnitř společnosti je podrobný manažerský výkaz zisku a ztráty. Ten je primárně určen lidem, kteří se podílejí na zpracování jeho datových výstupů, analýze a vývoji tohoto výkazu. Například oddělení risk controllingu, interního controllingu, účetní oddělení anebo IT. Členění výsledků v tomto výkazu obsahuje nejenom jméno obchodníka, ale i technické detaily. Například jméno knihy nebo jméno strategie. Dále v tomto formátu existuje členění podle názvů trhů, pro elektřinu jsou to jednotlivé lokace podle celoevropského členění, v případě komodit se jedná o dodací huby (místa prvotního dodání). V tomto formátu existuje i členění podle typu ticketu, který je sám o sobě víceúrovňový. Jenom pro orientaci je uvedeno členění typů všech operací zachycených v manažerském výkazu zisku a ztráty:

- 1.1. Power Fees – jednicové poplatky za obchodování s elektřinou,
- 1.2.1. Power Cap+Trans – Delivered – ocenění dodaných kapacitních a transmisních pozic na elektřině,

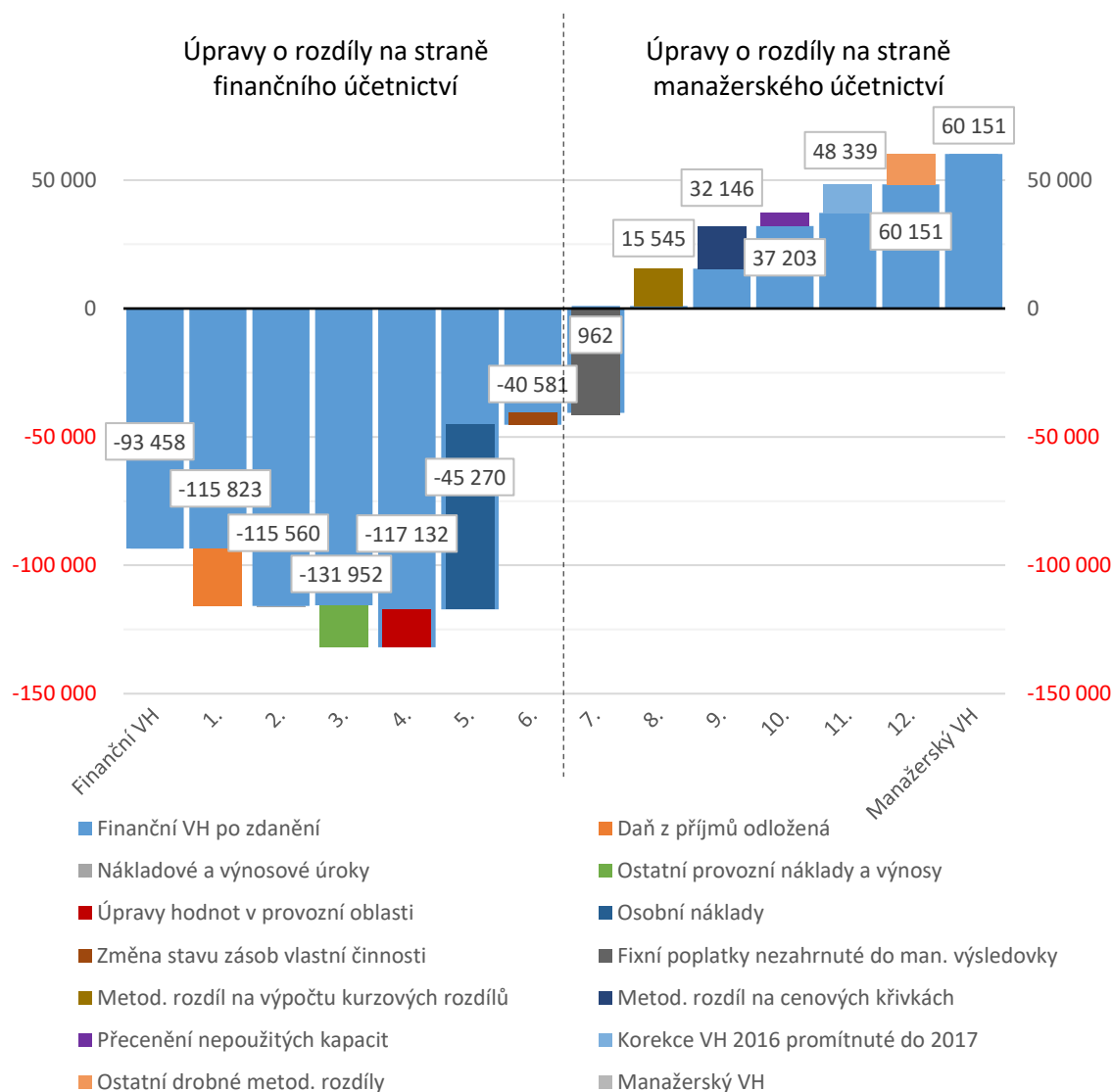
- 1.3. Power Cap+Trans – Undelivered – přecenění nedodaných (otevřených) kapacitních a transmisních pozic na elektřině, Power Phys+Fin+Int – Delivered – ocenění dodaných fyzických, finančních a interních pozic na elektřině,
- 1.3.1.2. Power Fin - Option exercise – Delivered – ocenění dodané části finančních pozic plynoucích z uplatněných opcí na elektřině,
- 1.4. Power Phys+Fin+Int – Undelivered – přecenění nedodaných (otevřených) fyzických, finančních a interních pozic na elektřině, Coal Fees – jednicové poplatky za obchodování s uhlí,
- 1.4.2. Emission Fees – jednicové poplatky za obchodování s emisními povolenkami,
- 1.4.3. Gas Fees – jednicové poplatky za obchodování s plynem,
- 1.4.4. Gold Fees – jednicové poplatky za obchodování se zlatem,
- 1.4.5. Oil Fees – jednicové poplatky za obchodování s ropou,
- 1.5.1. Coal Fin – ocenění dodaných a nedodaných (otevřených) finančních pozic na uhlích,
- 1.5.2. Emission Fin – ocenění dodaných a nedodaných (otevřených) finančních pozic na emisních povolenkách,
- 1.5.3. Gas Fin – ocenění dodaných a nedodaných (otevřených) finančních pozic na plynu,
- 1.5.4. Gold Fin – ocenění dodaných a nedodaných (otevřených) finančních pozic na obchodech se zlatem,
- 1.5.5. Oil Fin – ocenění dodaných a nedodaných (otevřených) finančních pozic na ropě,
- 2.1. CASH – režijní poplatky za veškeré obchodování, které se dá rozdělit formou interních cash dealů,
- 2.2.1. FX Power impact – vyčíslení kurzových rozdílů z obchodování s elektřinou v cizích měnách vůči euru,
- 2.2.2. FX Commodity impact – vyčíslení kurzových rozdílů z obchodování s komodity v cizích měnách vůči euru,
- 3.1. Option – Delivered – ocenění uplatněné části opcí, má být nula po uplatnění, jelikož se přesouvá do skupiny 1.3.1.2, slouží jako kontrola výpočtu v systému,
- 3.2. Option – Undelivered – přecenění neuplatněné části opcí, klasické přecenění opčních produktů neboli opční prémie,
- 3.3. Option Fees – jednicové poplatky za obchodování na opčních trzích.

Toto členění zobrazuje hloubku propracovanosti celého rozebíraného výkazu, jeho teoretickou maximální vypovídací schopnost a jeho pohotovostní granularitu, na kterou se dá dostat pomocí jednoduchých úprav na úrovni formátování bez změny výpočtů postavených za těmito hodnotami. Vzor tohoto formátu manažerského výkazu zisku a ztráty pro Český trh je uveden v příloze 3 této práce, v plné verzi tento výkaz obsahuje 3000-4000 řádků.

Podle obrázku 5 a popsané struktury manažerské a finanční výsledovky společnosti je zřejmé, že v jejím složení nelze rozdělit veškeré náklady a výnosy společnosti na stejné kalkulační nebo účetní jednice. Ale i tak se dá provést vzájemná rekonziliaci těchto dvou výkazů pomocí odečtu z finanční výsledovky všech položek nákladů a výnosů, které nejsou rozděleny v rámci manažerské výsledovky, takzvaných režijních nákladů, a následné upravení o metodologické rozdíly ve vyčíslení hodnot na straně manažerské výsledovky. Příkladem takových rozdílů může být již popsaný postup výpočtu kurzových rozdílů anebo přecenění otevřených pozic. V případě přecenění na straně finančního účetnictví se používají zavírací burzovní ceny pro konkrétní trhy, například pro německý trh by to byla Evropská Energetická Burza – EEX, pro český trh by to byla Energetická Burza, pro Centrální Evropu – PXE. Na straně manažerského účetnictví se pro tento účel používá mix burzovních a takzvaných expertních cen neboli cen z jiných než burzovních zdrojů. Předpokladem pro volbu používané ceny slouží objem a likvidita trhu pro konkrétní produkt, jelikož manažerské účetnictví není vázané podmínkou použití konkrétních oceňovacích standardů, může použít ceny, které dávají větší pravděpodobnost skutečného uzavření pozic pro každý zvolený produkt.

Pro lepší znázornění všech metodologických a jiných rozdílů mezi výkazy byla zvolena metoda zobrazení pomocí grafického vodopádu. Začíná zleva od sumy výsledku hospodaření přes zdanění ve finančním výkazu zisku a ztráty a končí úplně vpravo výsledkem hospodaření, který se dá vyčíst z manažerského výkazu zisku a ztráty. Přičemž každý další krok „vodopádu“ znázorňuje jeden významný rozdíl mezi výkazy.

Graf 3: Znázornění rozdílů ve výsledku hospodaření z finančního a manažerského výkazu zisku a ztráty

Zdroj: Vlastní zpracování⁵⁴

Z představeného grafu lze hned pochopit, jaké rozdíly existují mezi těmito výkazy, jejich podíl na celkové sumě rozdílů ve výsledku hospodaření a směr, kterým to ovlivňují. Struktura grafu je vizuálně rozdělená na dvě části, každá z nich představuje vybraný účetní okruh a obsahuje rozdíly, o které je potřeba provést úpravy. V uvedeném srovnání výsledku hospodaření hodnoty na straně manažerského výkazu zisku a ztráty byly převedeny do českých korun kurzem ČNB k 31.12.2017 a zaokrouhleny na celé tisíce, aby to byly srovnatelné s hodnotami na straně finančního výkazu.

⁵⁴ Finanční a manažerský výkazy zisku a ztráty společnosti X s.r.o. za období 2017.

Odložená a splatná daň z příjmu

První úpravou na straně finančního účetnictví, kterou je potřeba provést, je odečet odložené a splatné daně z příjmu. Tato položka z pochopitelného důvodu není zahrnuta na straně manažerského účetnictví, proto je potřeba ji vynechat i na straně finančního účetnictví. Po odečtení odložené daně se celkový rozdíl mezi těmito výkazy zvýší, ale naopak logika obou výkazů bude přiblížená.

Nákladové a výnosové úroky

Další potřebnou úpravou jsou nákladové a výnosové úroky zahrnuté do finančního výkazu zisku a ztráty neobsažené v manažerské výsledovce. Tyto úroky ve své podstatě nevznikají přímo z důvodu existence hlavní podnikatelské činnosti společnosti ale v jejím okolí. V závislosti na více podmínkách mohou nabývat jak kladných, tak i záporných hodnot. V případě dat společnosti za rok 2017 shodou okolností nezpůsobují velký rozdíl mezi finančním a manažerským účetnictvím, přesto mají potenciál tuto skutečnost ovlivnit mnohem více.

Ostatní provozní náklady a výnosy

Úprava o ostatní provozní výnosy a náklady patří k neregulárním úpravám v rámci provedené rekonsolidace. Jak už bylo popsáno, pro rok 2017 je tato položka tvořena náhradou za ukončení obchodní smlouvy s rumunskou protistranou a náhradou za neposkytnutí smlouvené dodávky elektrické energie v celkové výši 16 315 tis. Kč. Za normálních podmínek by tato úprava měla nevýznamnou hodnotu a mohla by spadat do ostatních drobných metodologických rozdílů, avšak rok 2017 ukázal nakolik je tato hodnota citlivá na externí podmínky.

Úpravy hodnot v provozní oblasti

Položka úprav hodnot v provozní oblasti je stálou úpravou potřebnou pro srovnání finančního a manažerského výkazu zisku a ztráty v této podobě. Její existence je v minimální míře způsobená stálým odepisováním hmotného majetku společnosti. Avšak i tato hodnota se může výrazně hýbat v závislosti na externích faktorech tak, jak k tomu došlo za podmínek pro rok 2017, kdy se musela vytvořit opravná položka k neuhrazené části pohledávky rumunské společnosti ve výši 12 764 tis. Kč. Co představuje 6násobný nárůst v porovnání s průměrnou hodnotou pro období 2015-2016.

Osobní náklady

Úprava o celkovou sumu osobních nákladů je pro rok 2017 největší potřebnou úpravou v důsledku nezahrnutí této skupiny nákladů do manažerské výsledovky. Úprava má trvalý charakter s určitým klesajícím trendem v období 2015-2017. Trend změny této hodnoty lze také odvodit od finančního výsledku hospodaření společnosti, který má také klesající směr a ze kterého jsou vypláceny bonusy a ostatní odměny závislé na výkonech společnosti.

Změna stavu zásob vlastní činnosti

Tato položka finančního výkazu zisku a ztráty se používá ve společnosti výhradně v souvislosti se zobrazením výdajů spojených s vývojem interních podnikových softwarů pro celou skupinu, které jsou účtovány přímo do nákladů a na konci účetního období prostřednictvím změny stavu zásob vlastní výroby se převádí na účet nedokončené výroby. Z důvodu přímého nepropojení této položky na prodeje společnosti musí být provedena úprava o tuto hodnotu na 6. kroku představeného vodopádu.

Fixní poplatky nezahrnuté do manažerské výsledovky

Tato nejvýznamnější úprava na straně manažerského výkazu zisku a ztráty je zdůvodněná existencí velkého množství vysokých fixních poplatků za přístupy na burzy, trhy, informační a analytické zdroje nebo obchodní platformy. Zaprvé je nelze jednoduše přiřadit na konkrétní kalkulační jednici v rámci manažerského účetnictví, zadruhé časové náklady na tyto operace přerozdělení a ručního zadání podobných nákladů do manažerského informačního systému by představovaly zbytečně vysokou částku, z toho důvodů často dochází k jejich plnému vynechání. Každý z manažerů společnosti podvědomě ví o existenci těchto nákladů a počítá s nimi při provedení svých rozhodnutí. V delším období je plánován informační projekt ze strany IT zaměřený na větší automatické propojení účetního a manažerského informačního systému, který výrazně sníží množství rozdílů.

Metodologický rozdíl na výpočtu kurzových rozdílů

Podstata této úpravy je již detailně popsána výše v této kapitole, základem jsou dvě odlišnosti mezi zdrojem a metodikou použití kurzu cizích měn v obou účetních okruzích. Zdrojem kurzu pro účetní výsledovku je Česká národní banka a pro manažerskou je to Evropská Centrální banka. Okamžikem převodu do českých korun ve finančním účetnictví je den uskutečnění účetní operace a pro manažerské účely se přepočítává

posledním známým kurzem pro den vyhotovení výkazu. Zde je nutno říci, že podstatou pro tak velkou úpravu v tomto bodě je celkový obrat společnosti pro rok 2017, který je mnohonásobně větší než finální výsledek hospodaření a slouží dostatečně silným multiplikátorem rozdílu. Na první pohled vypadá, že by neměl dosahovat tak velkých hodnot. Nakonec tomu také přispělo uvolnění kurzu koruny Českou Národní Bankou začátkem roku 2017, po kterém koruna výrazně posílila vůči ostatním měnám.

Metodologický rozdíl na cenových křivkách

Tento rozdíl je také už popsán výše v této kapitole, jeho podstata spočívá v použití širšího spektra cenových zdrojů pro přecenění pozic na straně manažerských výkazů, což umožňuje absence jakékoliv normativní regulace.

Přecenění nepoužitých kapacit

Jedná se o jednu z nemnoha skupin položek, která neexistuje na straně finanční výsledovky, jelikož v žádném případě nejde z právního a účetního pohledu o finanční derivát, ani o jakoukoliv ekonomicky stejnou povahu smlouvy. Na tomto typu produktu je specifické to, že svým způsobem je to opce na uskutečnění přesunu elektřiny z jedné lokace do druhé v rámci přenosové soustavy, přičemž cena za tento transit je placená pouze v případě uskutečnění a může se rovnat od nuly až do nekonečna. V manažerském účetnictví, na rozdíl od finančního, je tento produkt ocenitelný a výsledek tohoto přecenění je zahrnut v celkovém výsledku hospodaření. Princip tohoto přecenění není podstatný pro účely práce, ale zjednodušeně může být popsán jako rozdíl v cenách za elektřinu v obou lokacích propojených kapacitou minus cena samotné kapacity, a to vždy v rámci stejné hodiny. Z této definice je zřejmé, že vlastnické právo nad kapacitou z ekonomického hlediska nese potenciál na dosažení zisku, který by měl být zahrnut do majetku firmy.

Korekce VH 2016 promítnuté do 2017

Tato úprava nese jednorázový charakter a její název vypovídá o její podstatě. Jednoduše může být popsána jako asynchronizace datové uzávěrky mezi dvěma interními systémy. V příštích obdobích by k tomuto jevu po určitých opatřeních už nemělo docházet.

Ostatní drobné metodologické rozdíly

Do této části, spadají ostatní drobné rozdíly, které většinou nesou jednorázový a v hodnotovém vyjádření nepodstatný charakter. Účelem práce není prozkoumání všech takovýchto případů a jejich popsání, proto jsou spojeny pod jednou položkou.

Po všech dvanácti úpravách se dá dospět ke stejnému výsledku hospodaření, která je představen v manažerském výkazu zisku a ztráty. Což ukazuje na správnost postupu výpočtu hodnoty úprav a jejich směru. Zároveň tato rekonciliace přesvědčuje o navzájem totožném a s velkou mírou pravděpodobnosti správném zachycení účetních informací na straně finančního a manažerského výkazů zisku a ztráty. Ten samý postup srovnání se dá replikovat také na jednotlivých podkategoriích obou výkazů s ohledem na potřeby koncových uživatelů.

2.5 Analýza vypovídací schopnosti z pohledu uživatelů a návrhy na zlepšení

Na závěr praktické části práce je potřeba provést souhrnnou analýzu veškerých bodů, rozebraných v jednotlivých podkapitolách, prozkoumat jejich vliv na celkovou vypovídací schopnost výkazů zisku a ztráty z pohledů uživatelů a navrhnout určité směry dalšího zpracování, které by vedly ke zlepšení těchto ukazatelů.

Z hlediska základní struktury postavení účetních procesů uvnitř společnosti lze velmi pozitivně zhodnotit aplikaci principu dvouokruhové soustavy účetnictví. To nabízí velký potenciál širokého spektra kontrolních nástrojů. Výsledkem provedení kontrol postavených na získaných datech je velká míra přesnosti, správnosti a objektivnosti zobrazení finanční pozice společnosti pro oba okruhy. To ve finále kladně přispěje k vypovídací schopnosti jak finančního, tak i manažerského výkazu zisku a ztráty, a předá externím a interním uživatelům těchto výkazů skutečný přehled o složení výsledku hospodaření společnosti za poslední účetní období. Pro interní uživatele na manažerských pozicích to nejenom vytvoří přehled, ale poskytne také nástroje pro rozhodování o budoucím vývoji s ohledem na současnou finanční pozici.

Z pohledu ekonomické výhody existence dvouokruhové účetní soustavy nelze opomenout, že tento koncept stojí velký objem dodatečných osobních nákladů, avšak na druhou stranu přináší spoustu dalších informací, jejichž hodnotu je těžké ocenit a lépe spojuje společnost napříč různými odděleními skrz povinnost udržení soustavného běhu

obou okruhu. Toto ve finále tlačí na zdokonalování celého systému a jeho vazeb, zlepšení odborné kvalifikace jednotlivých pracovníků a následný strategický rozvoj společnosti. S přihlédnutím na ekonomickou podstatu a nehodnotné přínosy realizace dvouokruhové účetní soustavy v konkrétní společnosti je tento postup považován za strategicky správný. V delším období by měl poskytnout značné příležitosti a měl by mít růstový potenciál.

V kontextu vnitřní struktury a vnější formy představení výkazu zisku a ztráty je vidět jasná hranice mezi externím a interním uživatelem. Pro externí uživatele je to daný formát představení výkazu zisku a ztráty v druhovém členění, upravený legislativou. Tato podoba výkazu přináší vše známé výhody a nevýhody tohoto formátu, přesto jednoznačně umožňuje naplnění nejčastějších cílů této skupiny uživatelů. Například srovnání společností v tržních podmínkách pro investory, stanovení daňové povinnosti pro úřady, sledování celkové finanční situace v podniku pro zaměstnance atd. Pro interní uživatele ve zvolené společnosti byla použita metoda sestavení výkazu zisku a ztráty na základě kalkulační jednotice. V tomto případě je aplikace dvou velmi odlišných metod představení výkazu zisku a ztráty dalším multiplikátorem posilujícím výhody existence dvouokruhové soustavy účetnictví, skrz kterou se naplňuje hlavní cíl interních uživatelů – efektivní řízení společnosti. Je nutné pozitivně zhodnotit existenci několika různých úprav manažerské výsledovky pro různé skupiny interních uživatelů, každá z nich je určená konkrétní skupině těchto uživatelů a umožňuje jim tak spravovat části, které spadají pod jejich odpovědnost.

V rámci této části práce je potřeba konstatovat, že společnost si uvědomuje všechny popsané výhody použitých metod a snaží se je po úspěšné aplikaci maximálně využít jak na rozhodovací úrovni, tak na úrovni interního controllingu. Realizačním postupem v tomto směru je zahájení provedení vzájemných rekonsiliací dvou výkazů na měsíční bázi. Přínosem existence této rekonsiliace je nalezení a následné vysvětlení důvodů rozdílů mezi výkazy, odhalení a likvidace chyb, získání dodatečných informací pro zlepšení interních procesů ve společnosti. V tomto kontextu by bylo doporučením pokračovat v odhalování, vysvětlování rozdílů a v jejich systematickém odstraňování. Základním příkladem by mohla sloužit skutečnost popsaná v kapitole 2.4 a zobrazená na obrázku 5, jejíž podstatou je neúplná existence všech nákladů a výnosy finančního účetnictví v rámci manažerského okruhu. Tento podstatný rozdíl způsobuje nemožnou srovnatelnost výsledků hospodaření obou soustav bez dalších úprav, což je podpořeno

provedenými výpočty představenými na grafu 3. Na druhou stranu by se z praktických důvodů doporučovalo provést větší přizpůsobení analytického členění účtů ve finančním účetnictví v podobě kalkulačních jednic na manažerské úrovni a nasimulovat tím existenci individuálních knih obchodníků ve finančním účetnictví. Obě tyto změny by kladně přispěly vzájemnému propojení systémů a snížení dodatečných nákladů na jejich současnou údržbu.

Z praktických metod, které se doporučují aplikovat při dalším řízení procesu zdokonalení souběhu dvou účetních okruhů, je použití metody PDCA (neboli PDSA). Hodnotícím kritériem pro tuto metodu by mohla sloužit hromadná rekonsiliace v podobě, která je uvedena v kapitole 2.4.1 této práce. Tato metoda bývá také známá pod názvy jako Demingův okruh/cyklus nebo Shewhartův okruh/řídící cyklus. Z anglického názvu se jedná o zkratku plan-do-study-act neboli naplánuj-proveď-nastuduj-jednej. V případě tohoto cyklu jde o proces řízení rizik postavený na čtyřech fázích:

- identifikace (zjišťování) rizik,
- analýza (hodnocení) rizik,
- stanovení nápravných a preventivních opatření,
- monitorování a vykazování rizik.⁵⁵

Pro účely těchto kontrol se dá upravit cyklus tak, aby více odpovídal položeným požadavkům, například takto:

- a) identifikace (zjišťování) rozdílů,
- b) analýza (hodnocení) rozdílů,
- c) stanovení nápravných a preventivních opatření,
- d) monitorování a vykazování rozdílů.

Při identifikaci rozdílů se údaje o něm zanesou do registru rozdílů, který by mohl obsahovat:

- pořadové číslo rozdílů a okruh, na kterém vzniká rozdíl (finanční nebo manažerské účetnictví),
- typ rozdílů (např. trvalý nebo dočasný),
- podskupina typu rozdílů (např. metodologický, chyba atd.)

⁵⁵ WAGENKNECHT, Lukáš. *1FU458 - Interní audit (přednáška)*. Praha: VŠE. 2018.

- popis projevu rozdílu.

Na etapě analýzy rozdílů by se jednalo o stanovení jejich významnosti. Každému rozdílu, který byl identifikován, by bylo třeba v této fázi přiřadit pravděpodobnost vzniku (P) a stupeň dopadu (D). Na základě těchto charakteristik u každého rozdílu určíme významnost jeho vlivu (V).

P – subjektivní stanovení pravděpodobnosti vzniku možného rozdílu,

D – závažnost (velikost) rozdílu,

$V = P \times D$.

Pravděpodobnost vzniku rozdílu (P) by se dala rozdělit podle následující tabulky.

Tabulka 2: Pravděpodobnost vzniku rizika (P)

Úroveň	Slovní označení	Popis
5	Téměř jisté	Vyskytne se skoro vždy
4	Pravděpodobné	Pravděpodobnost se vyskytne
3	Možné	Někdy se může vyskytnout
2	Nepravděpodobné	Někdy se může vyskytnout, ale není to pravděpodobné
1	Téměř vyloučené	Vyskytne se pouze ve výjimečných případech

Zdroj: Vlastní zpracování

Stupeň dopadu rozdílu (D), může být vyjádřeno také podle pětiúrovňové škály (Tabulka 3), nebo podle jeho průměrné hodnoty za několik měsíců.

Tabulka 3: Stupeň dopadu rozdílu (D)

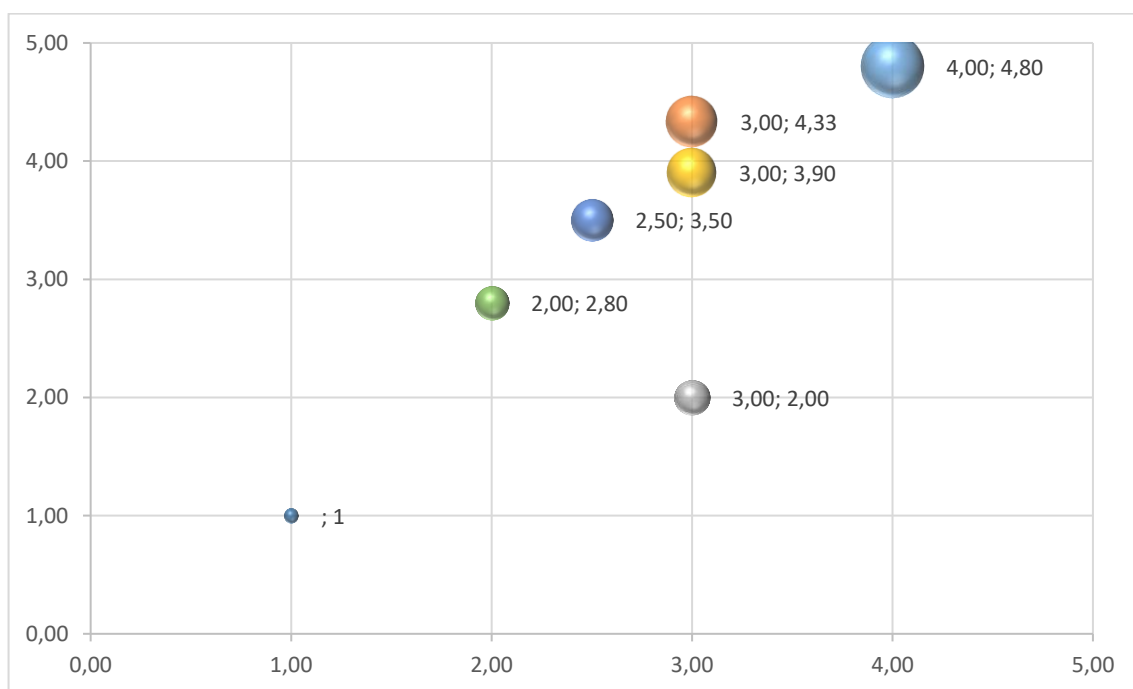
Úroveň	Slovní označení	Popis
5	Katastrofický	Rozdíly které vyžadují řešení nejvyšší úrovni řízení mající vliv na chod organizace (např. významná účetní chyba)
4	Významný	Ovlivňuje vnitřní i vnější chod organizace, řeší většinou vyšší stupně vedoucích zaměstnanců
3	Střední	Ovlivňuje vnitřní i vnější chod organizace, řeší většinou střední stupně vedoucích zaměstnanců

Úroveň	Slovní označení	Popis
2	Nevýznamný	Ovlivňuje zejména vnitřní chod organizace, řeší většinou nižší stupně vedoucích zaměstnanců
1	Zanedbatelný	Neovlivňuje znatelně ani vnitřní chod organizace, neřeší se většinou na úrovni vedoucích zaměstnanců

Zdroj: Vlastní zpracování

Po ocenění stupně dopadu a pravděpodobnosti výskytu by se mohla sestavovat mapa významnosti rozdílů nebo citlivostní analýza těchto rozdílů.

Graf 4: Mapa rizik

Zdroj: Vlastní zpracování

Stanovení nápravných a preventivních opatření by se provedlo u rozdílů s významností vlivu vyšší než X. Dále by se provedla kontrola realizace těchto opatření a celý cyklus by se zopakoval.

Závěr

Závěrem této diplomové práce je, že výkaz zisku a ztráty hraje klíčovou roli v podmínkách řízení nebo posouzení finančního stavu každé společnosti, jelikož její hospodářský výsledek je jedním z nejsledovanějších ekonomických ukazatelů vůbec. Tato kategorie výkazů může existovat ve více variantách napříč různými účetními okruhy a uživateli. K použití výstupů výkazu zisku a ztráty může docházet jak uvnitř účetní jednotky, tak i v jejím okolí, důležitý je důraz na kvalitu, objektivnost, spolehlivost a vypovídací schopnost představených informací.

V teoretické části se tato diplomová práce zaměřila na studium odborné literatury a legislativních opatření upravujících problematiku výkazu zisku a ztráty. V rámci tohoto studia byly popsány charakteristiky a požadavky moderní účetní závěrky. Bylo rozebráno propojení jejich jednotlivých částí – rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přehledu o peněžních tocích, přehledu o změnách vlastního kapitálu a přílohy k účetní závěrce. Poté se práce zaměřila na samotný výkaz zisku a ztráty, jeho kategorizaci, metody sestavení, potenciální uživatele, charakteristiky ovlivňující jeho správnost, přesnost, objektivnost zobrazení a vypovídací schopnost.

V podkapitolách teoretické části této diplomové práce bylo provedeno porovnání teoretických omezení, silných a slabých stránek odlišného pohledu na výkaz zisku a ztráty ve finančním a manažerském účetnictví. Byly rozebrány různé formáty prezentace výsledovky, problematika nákladů a výnosů a samotné měření výsledku hospodaření.

Cílem předkládané diplomové práce, kromě seznámení čtenáře s výsledkem hospodaření a způsoby jeho vykazování v podobě výkazu zisku a ztráty, bylo také provedení analýzy vypovídací schopnosti tohoto výkazu a prozkoumání jeho závislosti na různých faktorech v rámci podnikatelského prostředí, které ovlivňují vykazování hospodářského výsledku. Tato analýza byla realizována v praktické části práce na příkladu společnosti X s.r.o., člena skupiny X Group, jejíž hlavní činností je obchodování s elektřinou a jinými energetickými komoditami na evropských trzích.

Pro dosažení stanovených cílů v praktické části diplomové práce byl proveden rozbor postupů měření hospodářského výsledku ve zvolené společnosti a kontrol nad tímto měřením. Na tomto základě byly vysvětleny hlavní rozdíly mezi výsledkem podle požadavku finančního a manažerského účetnictví. Následně byla provedena analýza

a zhodnocení odlišného způsobu prezentace výkazu v obou případech. Byly rozebrány jednotlivé položky těchto výkazů s ohledem na jejich podíl na celkovém rozdílu mezi finančním a manažerským výsledkem hospodaření. Důkladně byla popsána podstata těchto rozdílů, jejich absolutní a relativní velikost.

V průběhu praktické části, s použitím teoretických i praktických poznatků, byl proveden rozbor nákladových a výnosových položek. Bylo vypracováno srovnání vývoje těchto položek ve finančním a manažerském výkazu zisku a ztrát v průběhu posledních let, kdy podnikání zasáhly podstatné změny v odvětví. Byla zanalyzována možná chybná interpretace a uveden správný účetní výklad daných transakcí.

V poslední kapitole práce bylo provedeno shrnutí hlavního tématu a byly nastíněny další úhly pohledu na tento výkaz z poznatků získaných vypracováním analýzy vypovídací schopnosti z hlediska vybraných uživatelů.

Závěrem lze říci, že stanovený cíl práce se podařilo splnit. Výkaz zisku a ztráty provádí zachycení výsledků hospodaření jako rozdílu mezi výnosy a náklady podniku, zobrazuje současnou finanční výkonnost podniku a jeho ekonomickou situaci pro uživatele jak směrem dovnitř, tak i mimo společnost.

Zkoumané společnosti X s.r.o. se z dalších možností k optimalizaci přípravných a kontrolních procesů doporučuje pokračovat ve snaze zlepšit vypovídací schopnosti výkazů zisku a ztráty z finančního a manažerského hlediska. V rámci toho se dá aplikovat doporučená metoda PDCA pro řízení procesu zdokonalení souběhu dvou účetních okruhů. Hodnotícím kritériem pro tuto metodu by měla sloužit hromadná rekonciliace popsána v kapitole 2.4.1 této práce.

Autorovi tato práce přinesla dodatečné znalosti v jeho studijním oboru účetnictví a finanční řízení podniku a poskytla mu cenné zkušenosti díky aplikaci získaných znalostí v praxi.

Zdroje

Knižní publikace

MÜLLEROVÁ, Libuše a Vladimír KRÁLÍČEK. *Auditing pro manažery, aneb, jak porozumět ověřování účetní závěrky statutárním auditorem*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-768-4.

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Manažerské účetnictví: nástroje a metody*. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-712-4.

FIBÍROVÁ, Jana, Libuše ŠOLJAKOVÁ a Jaroslav WAGNER. *Nákladové a manažerské účetnictví*. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-299-0.

RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 5., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2015. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-5534-2.

WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2924-4.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 5., aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-80-265-0692-8.

KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 14. aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-098-3.

KOVANICOVÁ, Dana a Pavel KOVANIC. *Poklady skryté v účetnictví*. 6., aktualiz. vyd. Praha: Polygon, 2001. ISBN 80-7273-047-9.

KRÁL, Bohumil. *Manažerské účetnictví*. 3., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2010. ISBN 978-80-7261-217-8.

POPESKO, Boris. *Moderní metody řízení nákladů: jak dosáhnout efektivního vynakládání nákladů a jejich snížení*. Praha: Grada, 2009. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-2974-9.

RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2017*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2017. ISBN 978-80-7554-061-4.

STROUHAL, Jiří. *Účetní závěrka*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. Téma (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-692-9.

VITÍK, Robert. Použití finančních derivátů a jejich vliv na výkonnost a hodnocení podniku. *Ekonomika a management* 2008/2. 2008.

VANČUROVÁ, Pavlína. *Druhové a účelové členění výsledovky – jaké přináší výhody a nevýhody?* [online]. 2.1.2014 [cit. 2018-05-23]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d43946v55162-druhove-a-ucelove-cleneni-vysledovky-jake-prinasi-vyhody-a/>

WARREN, Carl S., James M. REEVE a Philip E. FESS. *Financial & managerial accounting*. 5th ed. Cincinnati, Ohio: South-Western College Pub., 1997. ISBN 0-538-85309-3.

SASAL, H. Deniz. *Financial statement analysis made very easy*. 3rd ed. Bedford, Velká Británie: Amazon, 2012. ISBN 978-1-47-83-24-904.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Vladimír KRÁLÍČEK. *Auditing*. Praha: Oeconomica, 2014. ISBN 978-80-245-2018-6.

KOVANICOVÁ, Dana. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-7273-095-9.

RANDÁKOVÁ, Monika, Jiřina BOKŠOVÁ a Jiří STROUHAL. *Finanční účetnictví v České republice*. Praha: Oeconomica, 2015. ISBN 978-80-245-2076-6.

WAGENKNECHT, Lukáš. *1FU458 - Interní audit (přednáška)*. Praha: VŠE. 2018.

Právní zdroje a standardy

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů,

Conceptual Framework for Financial Reporting 2018. Ve znění platném od 1. 1. 2020.

Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/other/framework>

IAS 1 - Presentation of Financial Statements. Ve znění platném od 1. 1. 2016. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias1>

IAS 27 - Separate Financial Statements. Ve znění platném od 1. 1. 2016. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias27-2011>

IFRS 9 - Financial Instruments. Ve znění platném od 1. 1. 2018. Dostupné z: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IFRS9.pdf>

IFRS 10 - Consolidated Financial Statements. Ve znění platném od 1. 1. 2016. Dostupné z: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IFRS10.pdf>

Seznam tabulek

TABULKA 1: SROVNÁNÍ SILNÝCH A SLABÝCH STRAN ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	23
TABULKA 2: PRAVDĚPODOBNOST VZNIKU RIZIKA (P)	63
TABULKA 3: STUPEŇ DOPADU ROZDÍLU (D)	63

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: PROVÁZANOST ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	15
OBRÁZEK 2: SYSTÉM ÚČETNICTVÍ SPOLEČNOSTI	36
OBRÁZEK 3: DVOUOKRUHOVÁ SOUSTAVA VEDENÍ ÚČETNICTVÍ	37
OBRÁZEK 4: STRUKTURNÍ A PROCESNÍ MAPA SPOLEČNOSTI	39
OBRÁZEK 5: POROVNÁNÍ MANAŽERSKÉ A FINANČNÍ VÝSLEDOVKY	45

Seznam grafů

GRAF 1: STRUKTURA ČISTÉHO OBRATU SPOLEČNOSTI V LETECH 2015-2017	48
GRAF 2: STRUKTURA NÁKLADŮ SPOLEČNOSTI V LETECH 2015-2017	50
GRAF 3: ZNÁZORNĚNÍ ROZDÍLŮ VE VÝSLEDKU HOSPODAŘENÍ Z FINANČNÍHO A MANAŽERSKÉHO VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY	56
GRAF 4: MAPA RIZIK	64

Seznam příloh

PŘÍLOHA 1: VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY DLE ČÚS	71
PŘÍLOHA 2: SOUHRNNÝ VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY V MANAŽERSKÉM ÚČETNICTVÍ SPOLEČNOSTI	72
PŘÍLOHA 3: VZOR PODROBNÉHO VÝKAZU ZISKU A ZTRÁTY V MANAŽERSKÉM ÚČETNICTVÍ SPOLEČNOSTI	74

Příloha 1: Výkaz zisku a ztráty dle ČÚS

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY v druhovém členění		X s.r.o. IČO XXX XX XXX	
období končící k 31.12.2017 (v tisících Kč)		Seifertova xxx/xx 130 00 Praha 3	
		Období do 31.12.2017	Období do 31.12.2016
I.	Tržby z prodeje výrobků a služeb	182 850	163 582
II.	Tržby za prodej zboží	36 474 873	30 791 096
A.	Výkonová spotřeba	36 607 555	30 855 954
A.1.	Náklady vynaložené na prodané zboží	36 258 666	30 500 268
A.2.	Spotřeba materiálu a energie	829	717
A.3.	Služby	348 060	354 969
B.	Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	-7 392	3 511
D.	Osobní náklady	113 275	139 442
D.1.	Mzdové náklady	87 650	118 151
D.2.	Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a ostatní náklady	25 625	21 291
D.2.1.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	24 402	19 956
D.2.2.	Ostatní náklady	1 223	1 335
E.	Úpravy hodnot v provozní oblasti	23 362	2 309
E.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	3 242	3 249
E.1.1.	Úpravy hodnot dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku - trvalé	3 242	3 249
E.3.	Úpravy hodnot pohledávek	20 120	-940
III.	Ostatní provozní výnosy	25 948	1
III.1.	Tržby z prodaného dlouhodobého majetku	230	1
III.3.	Jiné provozní výnosy	25 718	
F.	Ostatní provozní náklady	109	1 108
F.3.	Daně a poplatky	22	81
F.5.	Jiné provozní náklady	87	1 027
*	Provozní výsledek hospodaření (+/-)	-53 238	-47 645
IV.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku - podíly		43
IV.2.	Ostatní výnosy z podílů		43
VI.	Výnosové úroky a podobné výnosy	8 028	14 680
VI.1.	Výnosové úroky a podobné výnosy - ovládaná nebo ovládající osoba	3 600	11 955
VI.2.	Ostatní výnosové úroky a podobné výnosy	4 428	2 725
J.	Nákladové úroky a podobné náklady	8 442	4 353
J.1.	Nákladové úroky a podobné náklady - ovládaná nebo ovládající osoba	8 442	
J.2.	Ostatní nákladové úroky a podobné náklady		4 353
VII.	Ostatní finanční výnosy	11 429 465	6 577 226
K.	Ostatní finanční náklady	11 558 385	6 622 598
*	Finanční výsledek hospodaření (+/-)	-129 334	-35 002

Výkaz zisku a ztráty z pohledu vybraných uživatelů

**	Výsledek hospodaření před zdaněním (+/-)	-182 572	-82 647
		Období do 31.12.2017	Období do 31.12.2016
L.	Daň z příjmů	-35 254	-14 224
L.1.	Daň z příjmů splatná		1 089
L.2.	Daň z příjmů odložená (+/-)	-35 254	-15 313
**	Výsledek hospodaření po zdanění (+/-)	-147 318	-68 423
***	Výsledek hospodaření za účetní období (+/-)	-147 318	-68 423
*	Čistý obrát za účetní období	48 121 164	37 546 628

Příloha 2: Souhrnný výkaz zisku a ztráty v manažerském účetnictví společnosti⁵⁶

PnL at Settlement Day:		31-Dec-17				
Trader		DtD total	WtD total	MtD total	QtD total	YtD total
Commodities						
Trader name		20 290	24 602	51 944	48 082	214 572
Trader name		7 380	9 612	12 714	59 279	129 273
Trader name		0	0	0	0	0
Trader name		-1 777	-1 777	50 213	71 096	148 975
Trader name		-21	-48	3 987	42 270	40 215
Trader name		0	0	0	0	0
Trader name		-732	-732	-73 860	-58 140	-29 606
Trader name		-2 184	-2 184	-4 346	7 724	7 724
Trader name		-812	-812	-17 103	36 705	-20 191
Trader name		-386	-386	-6 055	-23 175	-4 565
Trader name		0	0	0	0	0
Commodities Sub-Total		21 758	28 275	17 494	183 841	486 398
CEE Power						
Trader name		14 885	14 885	81 907	123 179	256 903
Trader name		32 051	32 051	45 511	67 015	171 732
Trader name		22 279	22 279	29 979	97 308	161 511
Trader name		20 058	20 058	34 997	67 762	125 064
Trader name		11 582	11 582	3 496	-9 361	52 735
Trader name		-2 426	-2 194	14 407	19 087	36 112
Trader name		12 257	12 257	42 190	115 147	-145 033
CEE Power Sub-Total		110 684	110 917	252 487	480 137	659 024
Western European Power						
Trader name		-6 807	-6 807	49 727	419 910	807 080
Trader name		-1 070	-1 070	129 378	212 358	236 582

⁵⁶ Funkční měna výkazu je EUR, zaokrouhlování se provádí na celé jednotky měny. Pro přepočty pozic použité poslední známé kurzy ECB ke dni sestavení.

Výkaz zisku a ztráty z pohledu vybraných uživatelů

Trader		DtD total	WtD total	MtD total	QtD total	YtD total
Trader name		-1 603	-1 603	2 538	66 846	115 974
Trader name		-2 892	-2 812	18 712	69 721	132 126
Trader name		-858	-858	13 854	64 828	111 210
Trader name		8 587	8 581	10 035	49 174	75 313
Trader name		4 010	4 010	72 288	41 656	61 533
WE Power Sub-Total		-634	-559	296 531	924 492	1 539 817
Others						
Head of trading		33 239	35 431	30 806	46 037	91 775
Management Strategy		-149 886	-155 072	-91 123	-115 278	-45 467
Spot Trading Project		0	0	0	0	0
Others Sub-Total		-116 647	-119 641	-60 317	-69 241	46 309
Closed Trading Books		-5 037	-4 467	-16 293	-4 422	-245 519
Whole Trading Floor		10 124	14 525	489 902	1 514 808	2 486 028
Treasury Spec		5 198	22 791	-15 802	-24 347	-44 267
Sales Project		-2 019	-2 019	1 400	6 887	11 016
Management						
Balancing books		10 811	10 811	563	-2 473	-103 644
Riskcontrol		-2 758	-2 719	2 568	8 666	6 029
Grand Total		21 356	43 389	478 630	1 503 540	2 355 163

Příloha 3: Vzor podrobného výkazu zisku a ztráty v manažerském účetnictví společnosti

Settlement day (PnL Date)					FX impact is already included in PnL									
					837 538	242 244	235 353	-903 234	1 589 876	1 005 954	-4 793	105 925		
Trader	Book	Strategy	Type	Market	Volume	DtD	WtD	MtD	QtD	YtD	DtD FX impact	YtD FX impact	Commodity	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.1. Power Fees	Czech	0	218 886	218 886	216 767	212 838	185 537	0	0	Power	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.1. Power Fees	Czech	0	0	0	-24	-7 511	-25 693	0	0	Power	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.1. Power Fees	Czech	0	-218 962	-218 962	-218 962	-218 962	-218 962	0	0	Power	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.1. Power Fees	Czech	0	0	0	-3 170	-11 178	-28 461	0	0	Power	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-113 829	0	0	0	0	248 971	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-218 118	0	0	0	0	206 163	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-96 407	0	0	386	-3 338	150 191	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	Long CZ Short SK Q217	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-183 815	0	0	0	0	123 969	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-673 817	0	0	0	0	103 525	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	VF/DB/GG Short SKQ4 17 – Long CZ	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-60 401	0	0	675	42 458	85 180	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-524 998	0	0	0	0	74 251	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	CZSK nominations	1.2.1. Power Cap+Trans - Delivered	Czech	-25 519	0	0	0	0	11 515	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	88 891	1 519	1 519	23 538	70 030	71 794	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DB/GG/VF CZDEQ317 spread	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	23 813	0	0	0	93	79 413	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DE/CZ Cal 17/18 Box	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	11 419	0	0	0	0	15 703	0	0	Power	M2M

Trader	Book	Strategy	Type	Market	Volume	DtD	WtD	MtD	QtD	YtD	DtD FX impact	YtD FX impact	Commodity	Fee
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	486 721	-8 619	-8 619	21 270	126 265	274 542	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	673 817	-8 899	-8 899	2 667	68 334	177 050	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	545 503	227	227	3 515	10 550	41 386	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	CZDE Q417 20170203	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	110 097	-71 456	-71 456	-100 472	-432 372	-432 372	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DB/GG/VF CZDEQ317 spread	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	-36 489	0	0	0	-226	-137 954	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DE/CZ Cal 17/18 Box	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	81 623	2 480	2 480	38 438	114 491	805 322	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	Long CZ Short SK Q217	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	131 330	0	0	0	0	117 296	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	MC/GG/CT/KK/DB q3 spread	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	-44 460	0	0	0	584	-89 629	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	VF/DB/GG Short SKQ4 17 – Long CZ	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	40 879	-30 955	-30 955	-106 002	-99 444	-66 240	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	2 944	-8 643	-8 643	-133 965	-400 577	-1 514 171	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	216 583	0	0	0	0	38 350	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.1.1. Power Phys+Fin+Int - Delivered	Czech	-62 582	-57	-57	-32	1 550	-84 714	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	-1 519	-1 519	-23 538	-70 030	-112 360	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	-1 005	-15 665	-15 665	44 282	411 167	821 730	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	-11 208	-11 208	81 088	166 864	65 129	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	-227	-227	-3 515	-10 550	-41 386	0	0	Power	M2M

Trader	Book	Strategy	Type	Market	Volume	DtD	WtD	MtD	QtD	YtD	DtD FX impact	YtD FX impact	Commodity	Fee
Trader name	Book name	Artificial - empty	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	-319 401	-52 726	-52 726	-52 726	-52 726	-52 726	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DB/GG/VF/BI/KK Cal19 CZDE Spr	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	111 424	0	0	228 420	277 545	277 545	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DB/GG/VF/CT/KK lng CZ srt DE C18	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	168 942	-71	-71	221 243	316 480	316 480	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DB/GG/VF/KK Q1-CZ-DE-spread	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	39 035	-66	-66	-31 355	139 017	177 592	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	DE/CZ Cal 17/18 Box	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	-2 480	-2 480	-38 438	-114 491	-555 711	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	VF/DB/GG Short SKQ4 17 – Long CZ	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	37 572	37 572	-22 109	-223 896	-158 880	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	8 643	8 643	133 965	400 577	678 087	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	0	0	0	0	0	-38 350	0	0	Power	M2M
Trader name	Book name	NONE	1.3.2.1. Power Phys+Fin+Int - Undelivered	Czech	244	1 847	1 847	2 721	9 230	-41 487	0	0	Power	M2M